

P GLASOVA Panorama

KRANJ, 10. NOVEMBRA 1962

STEVILKA 44

Prevozne ceste pozimi

Gorenjska je dežela, ki ima odprte poti samo proti jugu in vzhodu. Sever in zahod sta priključena na važne mednarodne ceste z visokimi gorskimi prehodi, ki pa so po večini pozimi neprevozni. Da bi se cestni promet lahko tudi pozimi vzdrževal so zdaj pospešili dela v podjubiljskem predoru, ki je na naši strani že zgotovljen, tako da bo po dograditvi predora na avstrijski strani promet tekel tudi pozimi normalno naprej. Od vseh gorskih cest, ki nas vežejo s sosednjo Avstrijo, vzdržujejo, ko zapade sneg samo jezersko cesto. Podkorenske ceste in ljubeljske ceste pa ob hudi zimi ne vzdržujejo in z nje ne čistijo snega.

Angleška cerkev drži korak z razvojem plesa in družabnih iger. Škof Wellsa in Batha velja za prvovrstnega jazz godbenika na tolkalih. Njemu se je sedaj pridružil tudi škof iz Guilforda, ki twista ni več mogel gledati po strani. Na neki cerkveni slovesnosti je mladini pokazal, da ta ples obvlada boljše kot marsikdo med mladimi.

Ženske uspevajo brez orožja in gumijastih palic

Orožniki v krilih

Postati orožnik je privlačna služba za marsikatero Kitajko, ki živi v britanski koloniji, svetovno znanem pristanišču na Daljnem vzhodu v Hongkongu. Ze deset let hedijo po ulicah Hongkonga uniformirane ženske, brez orožja in brez palic in delajo red. V začetku je bilo res hudo, ker so mislili, da se konservativni Ki-

tajci ne bodo hoteli pokoravati ukazom žensk. Mislili so, da žene ne bodo kos dami mornarjev, tihoapecev, trimilijonskemu mestu s svetovnim pristaniščem in čezločincev in fatov. Toda izkazalo se je, da so gospodično (nadaljevanje na 5. strani)

SREČANJA Z LJUDI

V torek zvečer so Kranjčani po daljšem premoru spet lahko gledali kvalitetno namiznoteniško prereditev. Nastopila je ekipa Prage, ki so jo sestavljali trije reprezentanti CSSR Miko, Andreadis in Stanek.

Poprosili smo enega izmed igravcev v modrih trenirkah, naj nam odgovori na nekaj vprašanj.

● Bi se lahko predstavili?

Jaroslav Stanek, dvakratni prvak Čehoslovaške, sicer član Slavije iz Prage.

● Kako mislite, da boste uspeli na 13. mednarodnem prvenstvu Jugoslavije, ki bo konec tedna v Skopju.

Težko je povedati, ker so igralci zelo izenačeni, vendar menim, da so največji favoriti Madžari in Jugoslovani.

Prvak iz Prage

● Kaj mislite o dvoboju z reprezentanco Kranja? Kranjčani so igrali dobro, posebno sta nas presenetila Frelh in Tome, Terana pa sem videl igrali že veliko bolje.

● Vaš največji uspeh doslej?

Lani sem se na mednarodnem prvenstvu Skandinavije uvrstil na drugo mesto, potem ko sem v polfinalu premagal evropskega prvaka Madžara Berczika. Letos so pri nas gostovali Kitajci, ki so trenutno najboljši na svetu in uspel sem premagati drugega igravca Kitajske.

● Se ukvarjate še s kakim dopolnilnim športom? Seveda, igram še nogomet in hokej.

● Kako je bilo v nedeljo na prvenstvu Avstrije v Innsbrucku?

Igral sem dobro, vendar sem izgubil s poznejšim zmagovavcem Madžarom Fahazijem. Oprosite, sedaj pa se moram posloviti, zakaj ponoči potujemo z vlakom v Skopje.

Stisnila sva si roke in svetlolasi fant s šopkom gorenjskih nageljnov v naročju je odhitel na vlak.

MAKS JEZA

Ženske v uniformi so veliko bolj prijazne kot moški. To pravijo potniki, ki so se vrnili iz Hongkonga

Največja politična afeta v Zahodni Nemčiji

PAST gospoda ministra

V Zahodni Nemčiji že več let govorijo, da prava opozicija Adenauerjeve vlade ne sedi v klopih Bundestaga, ampak v uredništvu hamburškega lista »Der Spiegel«. Ta ugleden in med Nemci zelo razširjen tedenski časopis je v zadnjem letu objavil vrsto kritičnih sestavkov, ki so najbolj prizadeli zahodnonemškega obrambnega ministra, za katerega je že pred tem neki britanski list zapisal, da je najnevarnejši človek Evrope.

Zasluga hamburškega lista je, da je med Nemci spodkopaval ugled obrambnemu

Rudolf Augstein

ministru Straussu z znano afero Fibag, zaradi katere se je minister moral zagovarjati pred posebnim odborom v parlamentu in prestati številna zasliševanja, da bi stvar s pomočjo Adenauerjeve stranke in njene večine zagladila z neko moralno rehabilitacijo. Vmešanost bonnskega ministra v »črne posle« je imela za posledico da se je ta odločil in ambiciozni Bavarec moral od reči kanclerjevega stolkasaj se je v Bonnu že na veliko sušijalo, da Strauss prištevajo med najverjetnejše Adenauerjeve naslednike. Kar ni mogla preprečiti parlamentarna opozicija, je uspelo hamburškemu časopisu, ki je zahodnonemškega obrambnega ministra popolnoma razgalil pred nemško in svetovno javnostjo. Nemci so ministra Straussa »čez glavo« siti, ne samo v vrstah opozicije, ampak tudi v vrstah Adenauerjeve stranke.

MAŠČEVANJE Z LISICAMI

Minister Strauss ni dolgo čakal, da bi se maščeval nad ljudmi, ki so prekrizali njegove načrte. Za obrambnega ministra je imelo pisanje hamburškega časopisa vrsto neugodnosti; voditi je moral sodno obravnavo proti odgovornemu uredniku, kar je vse izpodkopavalo njegov politični ugled. 24 ur pozneje, ko je parlamentarni odbor zaključil s preiskavo, je obračunal z uredništvom, ki mu je »delalo sive lase«. Iz objavljenih člankov o manevrih zahodnonemške vojske je minister zbral dokaze o »veleizdaji in odkrivanju državnih skrivnosti«.

Ob jesenskih manevrih zahodnonemške vojske je hamburški list kritično pisal o pomanjkljivosti in za neuspehe okrivil obrambnega

Franz Josef Strauss

ministra Straussa. »Bundeswehr je danes po sedmih letih od ponovne oborožitve in po štirih letih ministra Straussa na položaju obrambnega ministra dosegel to, da ga je poveljstvo Atlantiskega pakta ocenilo za vojsko, ki jo lahko samo pogojno uporabijo.« V članku so tudi objavljena različna stališča Straussa oz. Amerikanov. Straus je namreč uporno vztrajal, da bi Bundeswehr dobil atomsko orožje, na kar Američani niso pristali.

SENTIJSKA NOC

Maščevanje bonnskega ministra je prišlo ponoči. Pripadniki posebne zahodnonemške varnostne službe so vdrli v prostore uredništva, zaplenili gradivo, prostore zapečatili in zapeli 15 urednikov ter založnika Rudolfa Augsteina. Državno vrhovno tožilstvo je na zahtevo ministrstva za obrambo sprožilo sodni postopek in založnika ter urednike obtožilo »kaznivega dejanja veleizdaje in sporočanja državnih skrivnosti«. Nastal je pravi policijski lov »za zločince«, kot v najbolj poceni kriminalnih filmih. Enega izmed urednikov so aretirali v Spaniji, drugi pa je z Dunaja s službenega potovanja moral naravnost v bonnske zapore. Gradivo, ki ga je varnostna služba našla v prostorih uredništva, so zaplenili in to jim je služilo za nadaljnje odkrivanje »mreže«. Zaslišali so več ljudi, ki so bili v dobrih zvezah z uredništvom. Med drugimi so zaprli tudi polkovnika v obrambnem ministrstvu in zaslišali več oficirjev in diplomatov.

KRIZA PRAVOSODJA

Maščevanje ministra Straussa ni ostalo brez posledice v bonnski vladi. »Na lastno pest« organizirana preiskava obrambnega ministra je privedla do ostavke pravosodnega ministra liberalca Stammlbergerja. Pravosodni minister je izjavil, da daje ostavko, ker se ne strinja z okrutnostjo varnostne službe in policije, s katero se je lotila novinarjev časopisa »Spiegel«. Iz ministrskega maščevanja je nastal resen politični potres. Javnost je bila ogorčena za-

radi nedemokratskih metod pravosodja in v večjih zahodnonemških mestih je prišlo do protestnih zborovanj. Večje število uglednih književnikov, med katerimi je bila zlasti aktivna »skupina 47«, je poslalo odprto pismo, v katerem med drugim izjavljajo: »Aretacija založnika Augsteina je povezana z dejanji državne samovolje. Izjavljamo popolno solidarnost z Augsteinom. V času, ko je vojna postala neuporabna kot politično sredstvo, je obveščanje javnosti o tako imenovanih vojnih skrivnostih obveza, ki jo moramo ob vsaki priliki izpolniti. Politika obrambnega ministra pa je v nasprotju s tem. Čas je, da ta politično, družbeno in osebno ožigosan minister končno vendarle da ostavko na svoj položaj.«

GLOBUS

● NESTRPEN PRADED

Sir Winston Churchill je nestrpen, ker bo prvič v svojem življenju postal praded. Stari državnik je sporočil svoji vnukinji, da je njemu težje kot njej.

● GENERAL IN PODMORNICE

Ameriški general Mark Clark, ki je med drugo svetovno vojno poveljeval zavezniškim četam v Italiji, je prosil britansko vojno mornarico, naj mu proda podmornico »Serafim«. S to podmornico se je general tajno izkrcal na alžirski obali, preden so se ameriške čete izkrcale v severnoafriških pristaniščih. Britanski pomorščaki si sedaj belijo glave, za kakšno ceno naj prodajo staro podmornico, zakaj za Britance je trgovina vedno trgovina.

● POROKA FIDEL CASTRA

Kubanski predsednik vlade Fidel Castro se je pred kratkim poročil z mladim dekletom Isabelo Coto iz Santiaga de Cuba. Pred tem se je ločil od svoje prve žene Mirta Diaz Balart, katere brat je pobegnil v ZDA in živi v izgnanstvu v ameriškem mestu Miami.

Rekli so ...

»Ameriški možje so vse bolj domači in vedno bolj podobni ženskam. Novorojenček v Ameriki ima praktično že dve mami in nobenega očeta.«

Spencer Tracy,
ameriški filmski
igravec

»Nič ni bolj neumno kot propaganda, da ima človeško telo lahko vedno sedemnajsi let.«

Katherine Hepburn,
ameriška filmska
igravka

»Iskanje kompromisov pomeni zamenjati vroči problem za več problemov, ki tlijo.«

Thomas Dod,
ameriški senator

»Truman je dokazal, da je lahko vsakdo predsednik. Eisenhower je dokazal, da lahko kot predsednik manj dela. Kennedy pa je na poti, da dokaže, da je pravi predsednik lahko nevaren.«

Charles de Gaulle,
francoski predsednik

»Državni obiski so zelo lepe in koristne stvari, če le ne bi bili tako naporni in utrudljivi.«

Urho Kekkonen,
predsednik Finske

»Čudeži se ne zgodijo na prav tako kot plavanje.«

Lord Beverbruck,
kralj angleškega tiska

»Četudi se ne zgodijo na tem svetu. Nisem doživel in nobenega čudeža. Ime mi je neverni Tomaž.«

Thomas Dehler,
predsednik zahodnonemškega Bundestaga

Popotni zapiski o naših severnih sosedih

Avstrijski zlati rudnik

Razvito gospodarstvo, zlasti pa hiter razvoj industrije sta razen tisoč let stare zlahine kovine odkrila še nove vrste zlata, tako da govorimo o »črnem zlatu«, o »belem zlatu« in o molku kot zlatu. Avstrija je na polji, da odkrije novo vrsto zlata, ki ga bodo nemara imenovali »zlatu tujevca«. Avstrijci zlata ne kopljejo pod zemljo, ne spirajo ga s peska številnih gorskih rek, avstrijski rudarji zlata si ne postavljajo kolib na prodiščih in po usahljenih izpranih alpskih strugah. Zlato prihaja v deželo v vrečah. Morda bo kdo pomislil, da ga nosijo tiho-papci na skrivaj preko težko prehodnih mejnih prehodov. Pa ni res. Avstrijsko zlato prihaja z dunajske banke v denarnicah in s potnimi listi. Prinašajo ga na kratko ostrženi Američani, sloki Angleži in blede Skandinavci ter na turistični borzi visoko cenjeni in natančni Nemci. Odlagajo ga na točilne mize, na blagajne kopalnišča, na parkirnih prostorih in na meji, če nimajo zavarovalnih koles. V Avstriji ima vsaka stvar svojo vstopnico. Vstopnina velja za najbolj zapuščenca divja kopalnišča do ogleda cerkvenih orgel. Nekoč so srečni Avstrijci lahko zaslužili na dunajski televizijski oddaji vsako sekundo en šilling. Ta srečen zaslužek se je zdaj razširil na vsa dežela, zakaj vsak domačin ima nekaj, kar lahko prodaja: lastniki hiš sobe, kmetje sadje in zelenjavo, upokojenci pa spomine.

DOBRA ŠVICARSKA URA

Avstrijski turizem bi lahko primerjali z dobro švicarsko uro, ki brezhibno deluje. Avstrijci nimajo morja. Mi imamo morje in otočje Hvar s 280 sončnimi dnevi v letu. Avstrijci imajo okoli 88 manjših in večjih koroških jezer, nekaj rek in gorskih letovišč pa so brez 280 sončnih dni v letu napravili zelo veliko. Naša severna sosedja je turizmu podredila vse drugo. Železniški in ostali promet deluje natančno in brez zamud. Ob vetrovnih dnevih plaje po Vrbskem jezeru več ja-

drnic kot vzdolž cele naše obale. Ker dobijo vse, kar želijo, so se tujei Avstriji obesili na kljuko. Nekoč so Nemci potovali v Berlin, da bi spoznali berlinski zrak, ki so ga v steklenicah prinašali s počitnic. Po zadnji vojni, ko so v Berlinu postavili betonsko ograjo ne hodijo več po zrak v Berlin, temveč v Avstrijo.

Avstrijska gostišča marsikdaj niso boljša od naših. Oprema je ponekod dotrajala in hoteli, ki so ostali kot zapuščenina prejšnjega stolet-

ja, so si vsi po svojih alpskih značilnostih podobni. V čem torej naši severni sosede izstopajo? Skrijemo se lahko v ustvarjanju prijetnega vzdušja in glede čistoče in reda.

Človek morda greši, ker vedno primerja. Pri nas smo se navadili, da primerjave opravičujemo z geografskimi, zgodovinskimi in folklornimi činitelji. Pravimo: naš človek ima ponos, naš človek gradi socializem, dela brez izkoriščanja in je sam svoj gospod.

Dobro. Pri nas tako govorimo in imamo prav. Bode pa me na primer v oči, ko mi naš natakazar zabrusi v obraz, da naj počakam, češ da ljudje v čakalnicah čakajo tudi na zdravnika, pa se zato nihče ne pritožuje. Natakazari pravijo, da se na zdravnika čaka v čakalnici in da v trgovinah čakamo na vrsto. V Avstriji natakazari ne govorijo, da ljudje tudi na zdravnika čakajo v čakalnici. Nimajo časa, da bi govorili. Mislijo na postrežbo.

Drugače pa imajo avstrijski natakazari prav tako dve

roki. Odpirajo si kljuko z rokami in pladnje nosijo na rokah. Nimajo povprečno ne daljših in ne krajših nog od naših natakazarjev. Hodijo pa neprimerno hitreje in kot ure, točno. Povrh tega se smejejo in goste zabavajo.

Avstrijski turizem gradi svoj ugled na psiholoških učinkih. Domačini so spokojni kot verniki pred spovednico. Na Koroškem sem si ogledal znamenit grad Hochosterwitz, ki čepi visoko na skali kot razkošna srednjeveška koklja štajerske pasme. Grad si dnevno ogleda več sto turistov. Pot do vrha je naporna in dostopna samo peš. Ta heja navkreber in navzdol je utrudljiva. Vendar so si domačini omislili posebnost, ki utrujenega potnika na vrhu razvedri. V grajsko dvorišče so postavili srednjeveškega dvornega norca oblečenega v stara srednjeveška oblačila, ki z malo alpskega humorja in v značilni pojači govorič zabava utrujene obiskovavce. Za bolj srednjeveško vzdušje so oblekli v srednjeveške obleke tudi natakazari in natakazarice.

Naposled je Avstrija zmesala tujece z ugodnim vtisom, ki ga zapušča na prvi pogled. Je zelo čista in lepo urejena dežela.

SAMOSTANI ODPIRAJO VRATA

Na cesti Celovec - Beljak priporočajo kosilo v bližnjem samostanu, ki je za tuje turiste postal neke vrste ljudska kuhinja. Tudi samostani so se v Avstriji začeli ukvarjati s turizmom. Nepregledna množica tujih turistov se proti poldnevni pomika kakor lačna čreda proti dvorišču samostana, kjer postrežejo z veliko zelenjavo, po kateri hlastajo predvsem meščani velikih nemških industrijskih mest. Pogoji, da si dobro in poceni postrežen, je da prideš v dostojni obleki in »božje pastirice« imajo večsah polne roke dela, preden zavrnejo pomanjkljivo oblečene tučke, ki bi se rade naužile sonca tudi za jedilno mizo. V tem pogledu so ostali avstrijski samostani nepopustljivi. Strežejo starejše »pastirice«, ki se ne bojijo več Amorjeve puščice. Sicer pa v rešetu podobnem belem sončniku popolnoma zakrivajo svoj obraz.

Reklama za vabo tujcev v ta samostan je iznajdljiva, saj ljudi na vseh bencinskih črpalkah obveščajo »o hiši božji«, kjer turisti poceni jedo. Kot zanimivost povedo, da »pastirice« vozijo tudi traktorje in obdelujejo ogromne površine zemlje tako vzorno, da se lahko vsi bližnji kmetje skrijejo.

VEČER NA VASI

Še danes ne vem, zakaj sem bil presenečen. Večer na vasi sem si zamišljal drugače. V Avstriji

Usnjene hlače in gamsova brada za klobukom sta še vedno zelo priljubljena za avstrijske rodoljube. Čim bolj so hlače mastne tem več vlijajo

se mesta širijo in gradijo veliko bolj počasi kot vasi. Veliko naselij je dobilo popolnoma nove četrti z lepimi alpskimi hišicami. Vasi dobivajo tudi kopalnice. Če vaščan želi, da se v hišo vgnezdijo turisti, mora s tem računati. Turisti ne prihajajo kot štokrdje, ki si po prihodu zgradijo gnezdo. Razvajeni tujei iščejo tudi na vasi ugodje in ob hladnih večerih termofor za mrzle noge, zato mora hiša imeti toplo in hladno vodo. Večina koroških vasi ima to razkošje. In če v vasi obsejajo premožni gostje, ki s nog ne ogrejejo v postelji, mora biti na razpolago tudi zabava. Bil sem v vasi, ki je imela svojo nočno zabavišče, lepo opremljen bar z glasbo in barskimi cenami. Večer na vasi je minil v twistu. Dvakrat ali trikrat so zaigrali slovenske polke in plešavci so ob tem peli slovenske pesmi. Če hočeš na Koroškem slišati slovensko, moraš v vaški bar. V vinu je resnica. To so rekli že stari Rimljani, ki niso vedeli za knežji kamen in vojvodski prestol.

ZDRAVKO TOMAŽEV

Avstrija je tudi dežela dobrega mleka, surovega masla in sira. Zato imajo krave na cesti prednost

Zračni baloni v dobi raket

Moskovski časopis Izvestija je objavil razgovor z inženirjem Fjedorom Asbergom, vodjem projektantsko-tehničnega biroja za izgradnjo zračnih balonov sovjetskega vsezveznega geografskega društva. V razgovoru dobimo odgovor na vprašanje: Ali so zračni baloni preživeli svojo dobo?

Nanj je Asberg takole odgovoril:

Ali mi lahko navedete prometno sredstvo, ki bi na primer lahko preneslo 40-50 ton težko turbino, izdelano v Leningradu, neposredno na gradbišče nekje v Sibiriji? Ali imamo prometno sredstvo, ki bi lahko prepeljalo geološki laboratorij z vsemi aparaturami, profesorji in laboranti, z njihovim prebivališčem, jedilnico, kopalnicami in drugim skozi gozdove in močvirje, preko ledu in snega?

V osnovi take aparate ni težko zgraditi. Ze leta 1929 je zračni balon »Zeppelin« obletel zemljino kroglo v 12 dneh in s tremi postanki. Prenesel je 30 ton težak tovor. Posadka in potniki - skupaj 54 - so bili razmeščeni v prostorih s po dvema ležišči. Imeli so bife z električno kuhinjo, skupno jedilnico, v kopalnici toplo in hladno vodo. Ameriški balon »Akron« je v sebi nasil pet letal, ki so jih s pomočjo posebne naprave skozi odprtino v obliki črke »T« na trupu izvlekli ven, ali vračali v notranjost.

»Zeppelin« je bil izdelan 1928. leta, »Akron« pa 1932. Kaj naj torej rečemo o možnostih sedanosti, ko nam je pri roki »velika kemija«, številni laki, močni in ceneni material za balone in gondole, vsa čuda elektronike za vodenje zračnih ladij, močni motorji in končno še helij namesto vnetljivega vodika, ki je bil prava »Ahihova peta« starih balonov.

ZAKAJ PA POTEM NIKJER NE GRADIJO BALONOV?

Saj jih gradijo. V ZDA, na primer. Mimogrede rečeno, v drugi svetovni vojni so balone uporabljali v borbi z nemškimi podmornicami. Okoli 160 partuljnih zračnih balonov je preneslo preko Atlantika 9 tisoč ladij in niti ena ni bila poškodovana pri transportu. Ker imajo zelo veliko delovno območje, so ob uporabi močnega opazovalnega aparata odkrili podmornice precej pred njihovo izpolnitvijo v območju boja.

V ZDA imajo sedaj tovarno za gradnjo zračnih balonov. Ni je preteklo leto objavila tudi vest o izgradnji patrolnega balona z atomskim motorjem.

KAKO JE Z UPORABO BALONOV V MIROLJUBNE NAMENE?

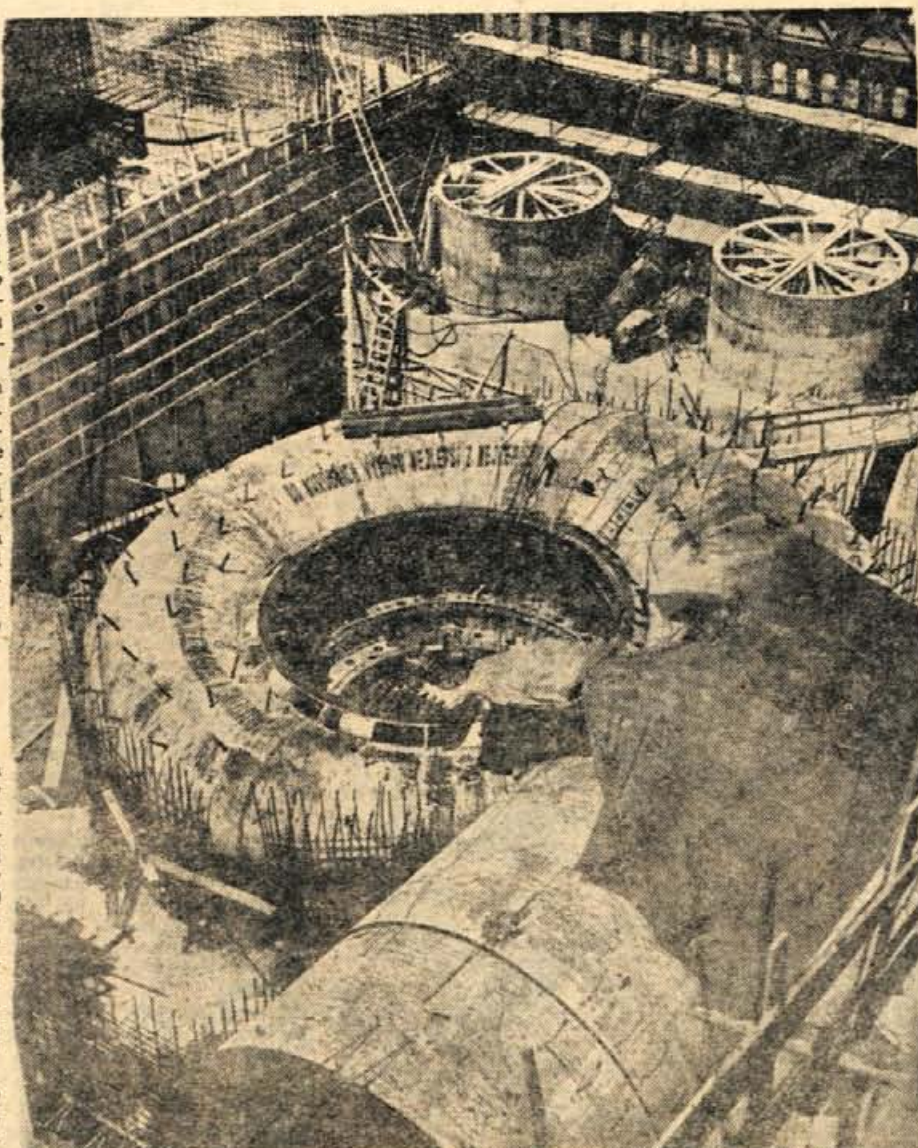
Slabo. Nekaj turističnih in reklamnih balonov v ZDA, Angliji in Franciji - to je vse. Za razliko od potreb v drugih državah, so zračni baloni nam nujno potrebni. Nikjer ni toliko ogromnih, težko prehodnih predelov kot pri nas. A te predele moramo osvojiti. Zračni baloni bi lahko prenašali preko gore, gozdov in močvirij hiše ali dele

hiš, najrazličnejše stroje, cevi za plinovode in naftovode, stebre za daljnovode, zdravniške kabinete za kirurgijo.

Toda ta prometna sredstva niso nepogrešljiva je pri neprehodnih terenih. Naš biro na primer obdeluje taktično tehnične in ekonomske podatke za izdelavo zračnih balonov, ki bi lahko prevažali kompletne večtonske cementne peči. Sedaj jih prevažajo po železnici in jih je zato potrebno razdeliti na manjše kose, na gradbišču pa monti-

rali. Se celo pri prevažanju posameznih kosov je potrebno zaustavljati promet, odstraniti del daljnovoda ali podobno. Seveda ni to primer samo pri prevažanju cementnih peči.

Temu naj dodamo še največjo uporabnost zračnih balonov na sploh. V zraku se sodobni zračni balon praktično ničesar ne boji. Pozimi 1938 je ob obali Nove Anglije v ZDA besnel uragan z nesluteno močjo. Ladje na morju so hitele v pristanišča, letala so »drhtela« v hangarjih, samo opazovalni zračni baloni obalne obrambe so ostali v zraku. Patroljirali so v svojih conah, borili so se z nevarnim vetrom, dežjem, snegom, zmrzavanjem in niso utrpeli niti najmanjše poškodbe.

Gradnja ene največjih hidrocentral na Češkoslovaškem

Zanimivosti

Elektronski možgani predvidevajo razvoj ledenikov

Predsednik mednarodne komisije za sneg in led, moskovski profesor Pjotr Sumski je postavil teorijo, v kateri trdi, da je razvoj ali zmanjševanje ledenikov mogoče predvideti z elektronskim strojem. Meni, da je to mogoče ugotoviti po podatkih, ki označujejo pogoje - značilne za okolje, v katerem se ledenik nahaja. Te podatke pa elektronski možgani lahko zelo hitro in sistematično analizirajo. Za obdelavo vseh faktorjev določenega okolja in za njihovo analiziranje je bilo profesorju Sumskemu (brez elektronskih možganov) potrebno več kot dve leti.

Ledeniki na področju Sovjetske zveze so dvakrat večji kot površina Danske in so gospodarsko zelo pomembni. Ves predel centralne Azije v območju SZ, na primer, namakajo z vodo iz ledenikov. Če bo točno ugotovljeno, kakšno bo njihovo stanje v prihodnje (če se bodo večali ali manjšali, če se bodo premikali ali ostali na istem mestu) bo mogoče natančno planirati gradnjo velikih hidrocentral, določiti smer poti, ki bi vodile tod mimo in drugo.

Ta teorija pa naj prav tako pripomore, da se objasnijo vzroki za spremembo podnebja v različnih predelih zemlje.

Učitelj nadomestek

Angleži so začeli uporabljati elektronski stroj za poučevanje dijakov. Ta stroj je mogoče urejevati ustrezno sposobnostim otrok, ki jim pomaga. Za tega robota - učitelja so že izdelali več kot 60 učnih programov. Robot zastavlja učencu vprašanja, na katera mora ta odgovoriti tako, da pritisne na gumb s pravilnim odgovorom. Vprašanja z ustreznimi odgovori lahko učenec prouči še pred izpraševanjem. Če učenec ne pritisne na gumb s pravilnim odgovorom, se ta napaka registrira, vprašanje pa se še dvakrat ponovi. Če učenec še v teh dveh primerih ne zna pravilno odgovoriti, preide robot na naslednje vprašanje. Starši in učitelji lahko sproti kontrolirajo, če učenec zna odgovarjati.

Goljufi in njihove žrtve

Striženje Ovce

«Dokler bodo na svetu ovce jih bomo strigli», je cinično izjavil človek, ki sebe ni prišteval med ovce. Na lahek način se je prebijal skozi živ-

ljenje, dokler se mu «pakli» ni ustavil. «Čudno, na kakšne vse li-manice nasedajo lahkoverni ljudje» — je izjavil izkušni

preiskovavec. Res da je, da vseh goljufov ne zadene ka-zen, toda...

Goljufov ni mogoče takoj spoznati. Pretvarjajo se. Po pravilo so bistri in prepredni. Svojo prirodno nadarjenost so zblistrili na primerih, ki drugim škodujejo, na tujih težavah in skrbih. Imajo sposobnost, da nagnosko privlečejo žrtve, ki jih izkoriščajo za svoje koristi in zaslužek. Goljufi običajno niso izobraženi. Goljufi se včasih tako preprosti sleparji, da jih lahko odkrije vsak, ki ima malo solj v glavi.

Goljufi se običajno pojavijo tam, kjer zdravila odpovedo, in goljufe običajno primejo tudi za najbolj tanko dlako.

Pleša na primer moti mnoge sodobnike. S plešo ljudje izgledajo običajno bolj pametni, vendar jim to ni zadostna tolažba. To so kmalu spoznali tudi negovavci lasišč in izumilci različnih čudnih kapijic proti izpadanju las.

IZ KORENIN NOVO LASIŠE

Beograjski kozmetičar Vlastav Spasić je imel dober zaslužek. V svoji «ordinaciji» je na račun ženske lepote zaslužil lep denar. Toda z vedno večjim zaslužkom je rasla tudi želja po večjem kupčku denarja. Želel

Sto načinov je, kako so lahko lahkoverneži ogoljufani Kozmetičar, ki je obljubljal zanesljivo zdravilo proti pleši

je svojo mlado ženo obkoliti z vsemi udobnostmi tega sveta.

Pri ženskah, ki so prihajale v njegov «salon», je opazil, s kakšnim zanimanjem kupujejo vsa lepotilna sredstva. Kmalu je prišel na idejo, da potolaži tudi ljudi s plešo. V časopise je dal oglas.

«Iz korenin novo lasišče vam zraste pri Spasiću v Ulici gospodara Jovana 57.»

Kmalu so v «salonu» začeli trkati na vrata ljudje iz vseh koncev in krajev dežele, ki so imeli edino skupno značilnost — plešo na glavi. Mnogi so že prizkušali razna čudežna sredstva, toda brez uspeha.

Spasić jim je zbudil zgubljenou zaupanje in bili so srečni.

ZDRAVILA ZA PLEŠO

Ljudje s plešo so trkali na vrata in Spasić jih je začel zdraviti. Njegova «kura» je bila stroga. Najprej je vsakega pacienta z gobo, ki jo je namočil v «posebno zdravilo» gladil po pleši. Pri tem ni pozabil pripovedovati zgodbo o svojih uspehih. Ko je to opravil, je plešo začel obsevat z močno žarnico. Ni pozabil tudi napotkov o strogi dieti.

«Ne smete uživati jaje, živalske masti in mesa. Vzdržite se od pijače in prekomernega kajenja...»

Spasić je zdravljenje doktorsko zaračunal. Večkrat je jemal tudi predplačila. Običajno «kuro» je zaračunal po 8.000 dinarjev.

Bil je velikodušen. Usluge je delal tudi tistim, ki so prišli z dežele in s seboj niso imeli gotovine. Na ta način je prišel do plešastega dekleta, ki ga je zadržal za hišno pomočnico. Delala je vse v hiši samo da bi povrnil lasje, ki jih je zaradi bolezni zgubila. Tožila je, da za njo brez las ni življenja in pripravljena je bila vse delati zastonj, samo da ji vrne lasišče. Kot vsi Spasićevi bolniki je ostala brez las in brez zasluženega plačila.

Po treh-štirih mesecih so se bolniki začeli oglasati. Zdravilo ni delovalo. Spasić se je branil, dokler ga niso prijeli. Se v zaporu je vztrajno zagovarjal «svoji epohalni izum». Toda analiza v inštitutu za kontrolo zdravil je ugotovila sestav njegove vode: mešanica alkohola in sredstva proti prhljaju. Končni zagovor pa bo imel Spasić pred sodiščem.

Orožniki v krilih

(Nadaljevanje s 1. strani)
«Lotus» dorasle številnim težkim nalogam v orožniški obleki. Čeprav 310 deklet, ki pripadajo hongkongskega orožništva, ni oboroženih, vendar brez njihove prisotnosti ne gre. Ženske so v najtežjih preizkušnjah pomagale tudi orožnikom in so jih že večkrat izvlekle iz težkega položaja.

V devetih letih so zbrali tudi že prve izkušnje. Tako dekleta orožnike vedno bolj usmerjajo v službe, kjer so moški okorni in nespretni. Zlasti to velja za socialne naloge, za urejanje prometa in za urejanje družinskih preprirov. Nekatera dekleta pošiljajo v službo tudi ponoči. Predvsem pa so se dekleta uveljavila in zamenjale orožnike pri vzdrževanju reda na sadišču.

Dekleta so dobro izveščana tudi za samobrambo. Izkušnje pa kažejo, da napadov na njih ni bilo in so ljudje pripravljeno ubogati jih na prvo besedo: «Lepa beseda najde pot v devalo deželo!»

Predstojnica žensk-orožnikov v Hongkongu je z dekletti zelo zadovoljna. Natančna Angležinja Marjorie Lovell jim govori: «Bodite dobre tam, kjer lahko veliko dosežete z lepo besedo, kjer pa z lepo besedo ne gre pokazati svojo strogost.» Tujeem, ki pridejo v Hongkong pa Angležinja pravi: «Bodite brez skrbi, za vas skrbijo ženske».

Ko nisem bil človek

IZ BEGUNJ V DACHAU

Gorenjski uporniki zoper tretji Reich smo v Begunjah po mučnih zaslisevanjih in pretepanjih čakali nadaljnjo usodo. Po večini smo bili talci in zato si je vsakdo želel — kamorkoli ven iz Begunj.

Tako so nas dne 19. junija 1942 izbrali 19 moži in 4 ženske za koncentracijsko taborišča po Nemčiji. Iz Begunj smo se odpeljali z avtom v Lesce, od tam pa z vlakom v Celovce. V Celovcu smo ostali en teden. Zjutraj 27. junija 1942 so nas na hodniku postavili v vrsto in z veržicami zvezali po dva in dva razen žensk, enega za levo, drugega za desno roko. Tako zvezani smo šli v senci bajonetov na koldvor. Vozili smo se ob obali Vrbskega jezera proti Beljaku. Še zadnji pozdrav vrhovom Karavank, vlak je sopihal proti Spittalu ob Dravi dalje skozi predore proti Salzburgu. Za hrano so nam dali s seboj kruh in marmelado; kruh so

nam ženske, ki niso bile vključene, med potjo rezale in delile. Zvezani smo bili vso pot od Celovca do Salzburga, če je kdo moral opraviti telesno potrebo, sta morala iti vedno oba, ker veržice tudi v tem primeru niso odklenili. Pri odprtih vratih stranišča je stal stražnik z bajonetom. V Salzburgu se nas je nabralo veliko jetnikov. Stlačili so nas v jetniške železniške vagoncine in nam sneli veržice z rok. Jetniški voz ima po sredi hodnik, ob straneh pa celice, v katerih je prostora normalno za dve osebi. Klop za dva sedeža, zgoraj pa malo zamreženo okno. Namesto dva, so nas v vsako celico zapeli po pet. Ker je bila huda popoldanska vročina smo menjavajoče se stali na klopi in ob oknu levili sveži zrak. Ostali trije pa so stali na tleh. Po štiriurni mučni vožnji smo se pripeljali v München in dalje z avtom v Dachau. Skozi glavni vhod smo se pripeljali v taborišče, kjer je nad velikimi vrati stal napis:

Hier wir deine Wille gebrochen. (Tu se zlomi tvoja volja).

Zjutraj, ko smo prespali kar v kopalnici, smo po striženju in kopanju oddali civilne obleke ter oblekli taboriščne progaste hlače, bluzo in čepico. Vsak je smel obdržati le pas in žepni robec. Odsli smo na blok 17 in pri vходу poslujšali Guttmanov govor.

Uradno torej nismo bili več ljudje. Tem bolj pa je v naših sreih rasla človeška zavest in upanje na svobodo.

GUTTMANNOV GOVOR

Ko je prišla v Dachau kaka skupina ali transport novincev, so se morali najprej vsi skopati. Nato so jih ostrigli.

Postavili smo se v vrsto, bilo je ravno 28. junija 1942. Starešina bloka ali barake št. 17 je bil neki Guttman, ki nam je v nemščini govoril naslednje:

«Vi nespametni Slovenci, ki ste se upali upreti Hitlerju, ste prišli

danes v koncentracijsko taborišče. Ali sploh veste, kaj je to? Koncentracijsko taborišče je nov svet na starem svetu. Izločeni ste iz človeške družbe, zato pozabite na preteklost; na svoj poklic. Tu niste več ljudje, temveč le ničvredne številke. Državi ste v breme, ker mora zaradi vas vzdrževati toliko taborišč. Lahko ste samo hvaležni, da so vas sploh pustili živeti in da vam bo dovoljeno — seveda pod strogo nemško cenzuro — pisati svojem v stari svet dvakrat na mesec. Obroki hrane so majhni, zato vas opozarjam zlasti na kazen zaradi tatvine hrane. Najmanjša kazen 25, 50 do 100 udarcev na zadnjo plat, bunker ob kruhu in vodi. Kdor ne bo ubogal in se pregrešil zoper disciplino, bo šel z dušo in telesom skozi dimnik krematorija. Smrdeč dim se je valil iz dimnika, ko smo poslušali Guttmanov govor, ki ga mnogi niso razumeli. Med šivanjem rdečih trikotnikov in številok na bluze in hlače sem nekaterim razložil Guttmanov govor, ki nam ga je zaključil s pozivom: «Vsak naj bo trd do samega sebe in trd do svojega bližnjega.»

ANDREJ TISLER

Radio

Poročila poslušajte vsak dan ob 5.05, 6., 7., 8., 10., 12., 13., 15., 17., 22., 23. in 24. uri ter radijski dnevnik ob 19.30 uri. Ob nedeljah pa ob 6.05, 7., 9., 12., 13., 15., 17., 22., 23. in 24. uri ter radijski dnevnik ob 19.30 uri

SOBOTA - 10. novembra

- 8.05 Poštarček v mladinski glasbeni redakciji
- 8.35 Dvajset minut ob glasbenem avtomatu
- 8.55 Radijska šola za nižjo stopnjo
- 9.25 Filmska glasba
- 9.45 Grške narodne pesmi
- 10.15 Iz opusa skladatelja Mihajla Vukdragiča
- 10.40 Seznanite se s Parkerjevimi
- 10.55 Vsak dan nova popevka
- 11.00 Pozor, nimaš prednosti
- 12.05 Kmetijski nasveti - Ing. Jože Rihar: Zatiranje krpeljev na čebelah
- 12.15 Dalmatinske narodne pesmi
- 12.30 Falla in Dvorak
- 13.15 Zabavna glasba
- 13.30 Za začetek sobotnega popoldneva
- 14.05 Ena Haydnovih simfonij
- 14.35 Naši poslušavci čestitajo in pozdravljajo
- 15.15 Za stare in mlade
- 15.40 Med amaterskimi zbori

- 17.05 Gremo v kino
- 17.50 Zabavni orkester Raymond Lefevre
- 18.00 Aktualnosti doma in v svetu
- 18.15 Za ples in razvedrilo
- 18.25 Impresije orientala
- 18.45 Naši popotniki na tujem
- 19.05 Glasbene razglednice
- 20.00 Novo v studiu 14
- 20.20 Skalp stoletnega vola
- 20.50 Za konec tedna - ples
- 22.15 Oddaja za naše izseljence
- 23.05 Ples na valu 202 m

NEDELJA - 11. novembra

- 6.30 Napotki za turiste
- 7.40 Razgovor s poslušavci
- 8.00 Mladinska radijska igra
- 8.40 Pisana vrsta slovenskih narodnih pesmi
- 8.55 Glasbena medigra
- 9.05 Dopoldanski sestanek z zabavno glasbo
- 10.00 Se pomnite, tovariši
- 10.30 II. matineja simfoničnega orkestra RTV Ljubljana
- 11.30 Nedeljska reportaža
- 11.55 Glasbena medigra
- 12.05 Naši poslušavci čestitajo in pozdravljajo - I.
- 13.30 Za našo vas
- 14.00 Petnajst minut s Slovenskim orkestrom

- 14.15 Naši poslušavci čestitajo in pozdravljajo - II.
- 15.15 Igramo za vas
- 15.30 V prijetni družbi
- 16.00 Humoreska tega tedna
- 16.20 Ogrlica s popevkami in prijetnimi melodijami
- 17.05 Izlet na Havaje
- 17.15 Radijska igra
- 18.15 Dve romanci
- 18.30 Sportna nedelja
- 19.05 Glasbene razglednice
- 20.00 Izberite svojo melodijo
- 21.00 Umetnost verzima
- 22.15 Skupni program JRT
- 23.05 Zaplešimo v novi teden

PONEDELJEK - 12. novembra

- 8.05 Skladbe srbskih skladateljev
- 8.25 Glasba ob delu
- 8.55 Za mlade radovedneže
- 9.25 Čez vso Evropo s klarinetom
- 9.45 Do desetih igra Kmečka godba
- 10.15 Seminarška scena iz opere Manon
- 10.35 Naš podlistek
- 10.55 Vsak dan nova popevka
- 11.00 Pozor, nimaš prednosti
- 12.05 Radijska kmečka univerza
- 12.15 Kvintet bratov Avsenik
- 12.30 V paviljonu zabavnih melodij
- 13.30 Mali klub ljubiteljev popevk
- 14.05 Uspehi Mira Brajnika
- 14.35 Naši poslušavci čestitajo in pozdravljajo
- 15.15 Rapedija in trije romunski plesi
- 15.40 Literarni sprehod
- 16.00 Vsak dan za vas
- 17.05 Obdobja slovenskega samospeva
- 17.40 Mož z zlato trobento
- 18.00 Aktualnosti doma in v svetu
- 18.10 Od plesišča do plesišča
- 18.30 Poljeke narodne pesmi
- 18.45 Radijska univerza
- 19.05 Glasbene razglednice
- 20.00 Skupni program JRT
- 20.45 Novo v znanosti
- 22.15 Nočni kaleidoskop
- 22.50 Literarni nokturmo
- 23.05 Zadnji ples pred polnočjo

TOREK - 13. novembra

- 8.05 Iz "Halke"
- 8.35 Dvajset minut ob glasbenem avtomatu
- 8.55 Radijska šola za srednjo stopnjo
- 9.25 V ritmu Latinske Amerike
- 9.45 Srbska kola
- 10.15 Baročni intermezzo
- 10.40 Napredujte v angleščini
- 10.55 Vsak dan nova popevka

- 11.00 Pozor, nimaš prednosti
- 12.05 Kmetijski nasveti - Jože Kregar: Vzemite vrta

- 12.15 Slovenske narodne pesmi
- 12.30 Za vsakogar nekaj
- 13.30 Dve sultii Georgesa Bizeta
- 14.05 Radijska šola za višjo stopnjo
- 14.35 Domači zvoki
- 15.15 "Povej mi..."
- 15.30 V terek nasvidenje
- 16.00 Vsak dan za vas
- 17.05 Koncert po željah poslušavcev
- 18.00 Aktualnosti doma in v svetu
- 18.10 Stoglavni virtuoz
- 18.45 S knjižnega trga
- 19.05 Glasbene razglednice
- 20.00 V zabavnem tonu
- 20.15 Radijska igra
- 21.32 Komorna medigra
- 21.47 Vaši pevci - vaše melodije

- 22.15 Romantičnim plesavcem
- 23.05 Orkester Tony Osborne in pianist Russ Conway
- 23.20 Skupni program JRT

SREDA - 14. novembra

- 8.05 Jutrarni koncert
- 8.55 Pisan svet pravilic in zgodb
- 9.25 Izbrali smo za vas
- 10.15 Trije Arničevi stavki
- 10.35 Nekaj narodnih in izvedbi Koroškega okteta
- 10.45 Človek in zdravje
- 10.55 Vsak dan nova popevka
- 11.00 Pozor, nimaš prednosti
- 12.05 Kmetijski nasveti - Ing. Milko Trstenjak - Urea kot dušično hranilno na list vinske trte
- 12.15 Makedonske narodne pesmi
- 12.30 Poje sopranistka Elizabet Schwarzkopf
- 13.30 S popevkami od dežele do dežele
- 14.05 Radijska šola za srednjo stopnjo
- 14.35 Mediteranska simfonietta
- 15.15 Orkester Franck Barchy
- 15.32 Walter Gieseking zaigra Schubertove
- 16.00 Vsak dan za vas
- 17.05 Dvesto let Berlinske opere
- 18.00 Aktualnosti doma in v svetu
- 18.10 Harfa in hammond orgle
- 18.25 Venček domačih in narodnih melodij
- 18.45 Ljudski parlament
- 19.05 Glasbene razglednice
- 20.90 Spoznavajmo svet in domovino
- 21.15 Melodije na tekočem traku
- 22.15 Odlomki iz opere "Ivan Susanin"
- 22.50 Literarni nokturmo
- 23.05 Vsem vam, ki nas še poslušate

TOREK - 13. novembra

- 8.05 Popularne skladbe domačih ustvarjalcev
- 8.40 Popevke za vse
- 8.55 Pionirski tednik
- 9.25 Sorenada op. 41
- 9.50 Nekaj narodnih iz Beneske Slovenije
- 10.15 Prizor iz 2. dejanja opere Samson in Dalila
- 10.35 Naš podlistek
- 10.55 Vsak dan nova popevka
- 11.00 Pozor, nimaš prednosti
- 12.05 Kmetijski nasveti - Ing. Mirko Peterzel: Produkcija in izvoz živinskih proizvodov
- 12.15 Pihalni orkester JLA
- 12.30 Igra violinistka Olga Skalar
- 12.50 Deset minut z ansambлом Plas Johnson
- 13.30 Sem in tja po svetu
- 14.05 Radijska šola za nižjo stopnjo
- 14.35 Uvertura in dva prizora iz opere Dido in Enej
- 15.15 Napotki za turiste
- 15.20 Pesmi in plesi jugoslovanskih narodov
- 15.45 Jezikovni pogovori s Parkerjevimi
- 16.00 Vsak dan za vas
- 17.05 Ruski legendarni junak Ilija Muromec
- 18.00 Aktualnosti doma in v svetu
- 18.10 Plesna čajanka
- 18.30 Slovenske narodne in ponarodele pesmi
- 21.40 Zaplešite z nami

- 19.05 Seznanite se s Parkerjevimi
- 19.20 Sodobna ameriška glasba
- 20.20 Godala v ritmu
- 20.45 Melodije po pošti
- 21.20 Šest zmajevih satiričnih pesmi
- 21.40 Zaplešite z nami

ČETRTEK - 15. novembra

- 8.05 Trije zbori braniškega Slavčka
- 8.20 Vedri ritmi
- 8.40 Umetna glasba iz Makedonije
- 8.55 Radijska šola za višjo stopnjo
- 9.25 Znameniti Verdijevi dueti
- 10.15 Glasbena medigra
- 10.20 Pet minut za novo pesmico
- 10.40 Tečaj ruskega jezika
- 10.55 Vsak dan nova popevka
- 11.00 Pozor, nimaš prednosti
- 12.05 Radijska kmečka univerza
- 12.15 Igra ansambel Srečka Dražila
- 12.30 Melodije od večeraj - orkestri od danes
- 13.30 Po Češkem, Moravskem in Slovaškem
- 14.05 Zvenete kaskade
- 14.25 Naši poslušavci čestitajo in pozdravljajo
- 15.15 Potepuska pesem
- 15.30 Turistična oddaja
- 16.00 Vsak dan za vas
- 17.05 Glasba iz Talijanske hrana
- 18.00 Aktualnosti doma in v svetu
- 18.10 Mala revija zabavne glasbe
- 18.45 Kulturna kronika
- 19.05 Glasbene razglednice
- 20.00 Četrtek večer domačih pesmi in napevov
- 20.45 Igra ansambel Ana Müllerja
- 21.00 Literarni večer
- 21.40 Suita za klavir in violino
- 22.15 Po svetu jazza
- 22.45 Po strunah in tipkah
- 23.05 Romantični intermezzo
- 23.20 Skupni program JRT

DRUGI PROGRAM

SOBOTA - 10. novembra

- 19.05 Z letošnjega festivala v Dubrovniku
- 20.45 Z velikih opernih odrov
- 21.15 Jour fix v kinoteki
- 22.15 Jazz na koncertnem odru

NEDELJA - 11. novembra

- 12.00 Nedeljski koncert ob dvanajstih
- 13.10 Za ljubitelje operne umetnosti
- 14.00 Veliki zabavni orkestri tega tedna
- 14.30 Popoldne ob komorni glasbi
- 15.15 Glasbena medigra
- 15.20 Saboterji - IV.
- 19.05 V nedeljo zvečer
- 20.00 Iz baleta "Romeo in Julija"
- 20.45 Mandoline in godala
- 21.10 Od valčka do jazza
- 21.30 Ritem za mlade
- 22.15 Dve skladbi
- 22.50 Orkester Ray Conniff

PONEDELJEK - 12. novembra

- 19.05 Napredujte v angleščini
- 19.20 Pol ure za violino samo
- 19.50 Orkester Mantovani
- 20.00 Ne vse, toda o vsakem nekaj
- 20.45 Zabavni omnibus

PETEK - 16. novembra

- 8.05 Popularne skladbe domačih ustvarjalcev
- 8.40 Popevke za vse
- 8.55 Pionirski tednik
- 9.25 Sorenada op. 41
- 9.50 Nekaj narodnih iz Beneske Slovenije
- 10.15 Prizor iz 2. dejanja opere Samson in Dalila
- 10.35 Naš podlistek
- 10.55 Vsak dan nova popevka
- 11.00 Pozor, nimaš prednosti
- 12.05 Kmetijski nasveti - Ing. Mirko Peterzel: Produkcija in izvoz živinskih proizvodov
- 12.15 Pihalni orkester JLA
- 12.30 Igra violinistka Olga Skalar
- 12.50 Deset minut z ansambлом Plas Johnson
- 13.30 Sem in tja po svetu
- 14.05 Radijska šola za nižjo stopnjo
- 14.35 Uvertura in dva prizora iz opere Dido in Enej
- 15.15 Napotki za turiste
- 15.20 Pesmi in plesi jugoslovanskih narodov
- 15.45 Jezikovni pogovori s Parkerjevimi
- 16.00 Vsak dan za vas
- 17.05 Ruski legendarni junak Ilija Muromec
- 18.00 Aktualnosti doma in v svetu
- 18.10 Plesna čajanka
- 18.30 Slovenske narodne in ponarodele pesmi
- 21.40 Zaplešite z nami

TOREK - 13. novembra

- 19.05 Iz muzeja plošč
- 20.05 Glas, godala in kitara
- 20.45 Simfonija v d-molu
- 21.30 Mednarodna radijska in televizijska univerza
- 21.45 Jazz ob 22.00

SREDA - 14. novembra

- 19.05 Tečaj ruskega jezika
- 19.20 Deset minut z orkestrom Zacharias
- 19.30 Po svetu jazza
- 20.00 Dela angleškega baročnega skladatelja
- 20.45 Četri ure z orkestrom Les Baxter
- 21.00 Zapeljivec - radijska priredba
- 21.20 Zabavni orkestri tega tedna

ČETRTEK - 15. novembra

- 19.05 Seznanite se s Parkerjevimi
- 19.20 Sodobna ameriška glasba
- 20.20 Godala v ritmu
- 20.45 Melodije po pošti
- 21.20 Šest zmajevih satiričnih pesmi
- 21.40 Zaplešite z nami

PETEK - 16. novembra

- 19.05 Zapišite narek
- 19.20 Dva nova posnetka iz nove glasbe
- 19.50 Orkester Ray Anthony
- 20.00 Zborovske skladbe Franca Schuberta
- 20.15 Iz arhiva domače glasbe
- 21.00 Glasbeni barok
- 21.30 Nenavadne zgodbe iz znanosti in domišljije
- 21.45 Jazz ob 22.00

TELEVIZIJA

SOBOTA - 10. novembra

- 19.05 Z letošnjega festivala v Dubrovniku
- 20.45 Z velikih opernih odrov
- 21.15 Jour fix v kinoteki
- 22.15 Jazz na koncertnem odru

NEDELJA - 11. novembra

- 12.00 Nedeljski koncert ob dvanajstih
- 13.10 Za ljubitelje operne umetnosti
- 14.00 Veliki zabavni orkestri tega tedna
- 14.30 Popoldne ob komorni glasbi
- 15.15 Glasbena medigra
- 15.20 Saboterji - IV.
- 19.05 V nedeljo zvečer
- 20.00 Iz baleta "Romeo in Julija"
- 20.45 Mandoline in godala
- 21.10 Od valčka do jazza
- 21.30 Ritem za mlade
- 22.15 Dve skladbi
- 22.50 Orkester Ray Conniff

PONEDELJEK - 12. novembra

- 19.05 Napredujte v angleščini
- 19.20 Pol ure za violino samo
- 19.50 Orkester Mantovani
- 20.00 Ne vse, toda o vsakem nekaj
- 20.45 Zabavni omnibus

PETEK - 16. novembra

- 8.05 Popularne skladbe domačih ustvarjalcev
- 8.40 Popevke za vse
- 8.55 Pionirski tednik
- 9.25 Sorenada op. 41
- 9.50 Nekaj narodnih iz Beneske Slovenije
- 10.15 Prizor iz 2. dejanja opere Samson in Dalila
- 10.35 Naš podlistek
- 10.55 Vsak dan nova popevka
- 11.00 Pozor, nimaš prednosti
- 12.05 Kmetijski nasveti - Ing. Mirko Peterzel: Produkcija in izvoz živinskih proizvodov
- 12.15 Pihalni orkester JLA
- 12.30 Igra violinistka Olga Skalar
- 12.50 Deset minut z ansambлом Plas Johnson
- 13.30 Sem in tja po svetu
- 14.05 Radijska šola za nižjo stopnjo
- 14.35 Uvertura in dva prizora iz opere Dido in Enej
- 15.15 Napotki za turiste
- 15.20 Pesmi in plesi jugoslovanskih narodov
- 15.45 Jezikovni pogovori s Parkerjevimi
- 16.00 Vsak dan za vas
- 17.05 Ruski legendarni junak Ilija Muromec
- 18.00 Aktualnosti doma in v svetu
- 18.10 Plesna čajanka
- 18.30 Slovenske narodne in ponarodele pesmi
- 21.40 Zaplešite z nami

TOREK - 13. novembra

- 19.05 Iz muzeja plošč
- 20.05 Glas, godala in kitara
- 20.45 Simfonija v d-molu
- 21.30 Mednarodna radijska in televizijska univerza
- 21.45 Jazz ob 22.00

SREDA - 14. novembra

- 19.05 Tečaj ruskega jezika
- 19.20 Deset minut z orkestrom Zacharias
- 19.30 Po svetu jazza
- 20.00 Dela angleškega baročnega skladatelja
- 20.45 Četri ure z orkestrom Les Baxter
- 21.00 Zapeljivec - radijska priredba
- 21.20 Zabavni orkestri tega tedna

ČETRTEK - 15. novembra

- 19.05 Seznanite se s Parkerjevimi
- 19.20 Sodobna ameriška glasba
- 20.20 Godala v ritmu
- 20.45 Melodije po pošti
- 21.20 Šest zmajevih satiričnih pesmi
- 21.40 Zaplešite z nami

PETEK - 16. novembra

- 19.05 Zapišite narek
- 19.20 Dva nova posnetka iz nove glasbe
- 19.50 Orkester Ray Anthony
- 20.00 Zborovske skladbe Franca Schuberta
- 20.15 Iz arhiva domače glasbe
- 21.00 Glasbeni barok
- 21.30 Nenavadne zgodbe iz znanosti in domišljije
- 21.45 Jazz ob 22.00

TELEVIZIJA

SOBOTA - 10. novembra

- 19.05 Z letošnjega festivala v Dubrovniku
- 20.45 Z velikih opernih odrov
- 21.15 Jour fix v kinoteki
- 22.15 Jazz na koncertnem odru

NEDELJA - 11. novembra

- 12.00 Nedeljski koncert ob dvanajstih
- 13.10 Za ljubitelje operne umetnosti
- 14.00 Veliki zabavni orkestri tega tedna
- 14.30 Popoldne ob komorni glasbi
- 15.15 Glasbena medigra
- 15.20 Saboterji - IV.
- 19.05 V nedeljo zvečer
- 20.00 Iz baleta "Romeo in Julija"
- 20.45 Mandoline in godala
- 21.10 Od valčka do jazza
- 21.30 Ritem za mlade
- 22.15 Dve skladbi
- 22.50 Orkester Ray Conniff

PONEDELJEK - 12. novembra

- 19.05 Napredujte v angleščini
- 19.20 Pol ure za violino samo
- 19.50 Orkester Mantovani
- 20.00 Ne vse, toda o vsakem nekaj
- 20.45 Zabavni omnibus

PETEK - 16. novembra

- 8.05 Popularne skladbe domačih ustvarjalcev
- 8.40 Popevke za vse
- 8.55 Pionirski tednik
- 9.25 Sorenada op. 41
- 9.50 Nekaj narodnih iz Beneske Slovenije
- 10.15 Prizor iz 2. dejanja opere Samson in Dalila
- 10.35 Naš podlistek
- 10.55 Vsak dan nova popevka
- 11.00 Pozor, nimaš prednosti
- 12.05 Kmetijski nasveti - Ing. Mirko Peterzel: Produkcija in izvoz živinskih proizvodov
- 12.15 Pihalni orkester JLA
- 12.30 Igra violinistka Olga Skalar
- 12.50 Deset minut z ansambлом Plas Johnson
- 13.30 Sem in tja po svetu
- 14.05 Radijska šola za nižjo stopnjo
- 14.35 Uvertura in dva prizora iz opere Dido in Enej
- 15.15 Napotki za turiste
- 15.20 Pesmi in plesi jugoslovanskih narodov
- 15.45 Jezikovni pogovori s Parkerjevimi
- 16.00 Vsak dan za vas
- 17.05 Ruski legendarni junak Ilija Muromec
- 18.00 Aktualnosti doma in v svetu
- 18.10 Plesna čajanka
- 18.30 Slovenske narodne in ponarodele pesmi
- 21.40 Zaplešite z nami

TOREK - 13. novembra

- 19.05 Iz muzeja plošč
- 20.05 Glas, godala in kitara
- 20.45 Simfonija v d-molu
- 21.30 Mednarodna radijska in televizijska univerza
- 21.45 Jazz ob 22.00

SREDA - 14. novembra

- 19.05 Tečaj ruskega jezika
- 19.20 Deset minut z orkestrom Zacharias
- 19.30 Po svetu jazza
- 20.00 Dela angleškega baročnega skladatelja
- 20.45 Četri ure z orkestrom Les Baxter
- 21.00 Zapeljivec - radijska priredba
- 21.20 Zabavni orkestri tega tedna

ČETRTEK - 15. novembra

- 19.05 Seznanite se s Parkerjevimi
- 19.20 Sodobna ameriška glasba
- 20.20 Godala v ritmu
- 20.45 Melodije po pošti
- 21.20 Šest zmajevih satiričnih pesmi
- 21.40 Zaplešite z nami

PETEK - 16. novembra

- 19.05 Zapišite narek
- 19.20 Dva nova posnetka iz nove glasbe
- 19.50 Orkester Ray Anthony
- 20.00 Zborovske skladbe Franca Schuberta
- 20.15 Iz arhiva domače glasbe
- 21.00 Glasbeni barok
- 21.30 Nenavadne zgodbe iz znanosti in domišljije
- 21.45 Jazz ob 22.00

TELEVIZIJA

SOBOTA - 10. novembra

- 19.05 Z letošnjega festivala v Dubrovniku
- 20.45 Z velikih opernih odrov
- 21.15 Jour fix v kinoteki
- 22.15 Jazz na koncertnem odru

NEDELJA - 11. novembra

- 12.00 Nedeljski koncert ob dvanajstih
- 13.10 Za ljubitelje operne umetnosti
- 14.00 Veliki zabavni orkestri tega tedna
- 14.30 Popoldne ob komorni glasbi
- 15.15 Glasbena medigra
- 15.20 Saboterji - IV.
- 19.05 V nedeljo zvečer
- 20.00 Iz baleta "Romeo in Julija"
- 20.45 Mandoline in godala
- 21.10 Od valčka do jazza
- 21.30 Ritem za mlade
- 22.15 Dve skladbi
- 22.50 Orkester Ray Conniff

PONEDELJEK - 12. novembra

- 19.05 Napredujte v angleščini
- 19.20 Pol ure za violino samo
- 19.50 Orkester Mantovani
- 20.00 Ne vse, toda o vsakem nekaj
- 20.45 Zabavni omnibus

PETEK - 16. novembra

- 8.05 Popularne skladbe domačih ustvarjalcev
- 8.40 Popevke za vse
- 8.55 Pionirski tednik
- 9.25 Sorenada op. 41
- 9.50 Nekaj narodnih iz Beneske Slovenije
- 10.15 Prizor iz 2. dejanja opere Samson in Dalila
- 10.35 Naš podlistek
- 10.55 Vsak dan nova popevka
- 11.00 Pozor, nimaš prednosti
- 12.05 Kmetijski nasveti - Ing. Mirko Peterzel: Produkcija in izvoz živinskih proizvodov
- 12.15 Pihalni orkester JLA
- 12.30 Igra violinistka Olga Skalar
- 12.50 Deset minut z ansambлом Plas Johnson
- 13.30 Sem in tja po svetu
- 14.05 Radijska šola za nižjo stopnjo
- 14.35 Uvertura in dva prizora iz opere Dido in Enej
- 15.15 Napotki za turiste
- 15.20 Pesmi in plesi jugoslovanskih narodov
- 15.45 Jezikovni pogovori s Parkerjevimi
- 16.00 Vsak dan za vas
- 17.05 Ruski legendarni junak Ilija Muromec
- 18.00 Aktualnosti doma in v svetu
- 18.10 Plesna čajanka
- 18.30 Slovenske narodne in ponarodele pesmi
- 21.40 Zaplešite z nami

TOREK - 13. novembra

- 19.05 Iz muzeja plošč
- 20.05 Glas, godala in kitara
- 20.45 Simfonija v d-molu
- 21.30 Mednarodna radijska in televizijska univerza
- 21.45 Jazz ob 22.00

SREDA - 14. novembra

MEDENI TEDNI

in medena vsakdanjost

No, pa smo že kar na začetku pri glavnem predmetu našega današnjega članka: pri medu. Če so naši očetje imenovali najbrezskrbnejše dneve svojega življenja »medene točne« in če so za deželo pravljice rekli, da se tan. »med in mleko cedita v potokih«, so že vedeli, zakaj tako pravijo. Med je namreč že od nekdaj veljal pri vseh, ne le pri našem ljudstvu, za praznično prehrano, za krepitev oslabiljenih in bolnikov. Poglejmo, kaj pravijo o tem današnji - z odkritji moderne medicine oboroženi - mojstri človeške prehrane: med krepi živce, jetra in srce ter daje moč mišicam, pa naj bo to svetli ali temni med, tekoč ali malo gostejši. Torej mu stari niso zastoj posvečali take pozornosti. Spomnimo se samo lepo poslikanih panjskih končnic na naših starih čebeljakih. Kmečki človek v starih časih je tako na svojevrvsten, preprost način izkazal svoje spoštovanje čebelam, živalim, ki ga oskr-

bujejo z medom, krono vseh dobrot. Ali ni to pomembno če je bil poleg skrinje, v kateri so hranili najdražje hišne svetinje, »bohkovega kotka« in zakonske postelje najlepše okrašen prav čebelnjak. In če se potem še spomnimo starih praznovanj, na katerih je bil najslavnejši trenutek zaznamovan s pojavom medene pogače, starih običajev izpovedovanja ljubezni z velikim srcem iz medenega testa, pa lectastih konjičkov in škofjeloškega kruha, smo si na jasnem, da je med in medene jedi že od nekdaj predstavljal našemu človeku znamenje blaginje in dobre prehrane. Skoraj nepotrebno je povedati, da si naš človek danes tudi ob navadnih dneh lahko privoščiti take dobrote, res pa je, da zavzema med v naši prehrani vse pre malo pomembno mesto. Tovrstne jedi, ki so bile nekoč pri nas v navadi, so pozabljene, kljub temu da prodajajo danes med povsod in da niti ni pretirano drag. Oglejte si nekaj receptov.

MEDENA JABOLKA

4 jabolka, 4 jedilne žlice medu, 4 jedilne žlice pomarančnega soka, nekaj cimeta, nekaj zdrobljenih orehov.

Prilava: jabolka olupimo, pečice odstranimo; z zmesjo iz medu, pomarančnega soka, cimeta in orehov jabolka napolnimo in jih položimo v namočeno posodo ter v vroči pečici pražimo kakih 45 minut. Z leseno paličico pa ugotovimo, če so res že mehki, in nato jih serviramo.

MEDENI KUPČKI

2 žlici masla, 2 žlici medu, 2 žlici sladkorja, nekaj cimeta, 4 jedilne žlice moka, 2 jedilni žlici ovsenih kosmičev.

Prilava: maslo, med, sladkor in cimet mešamo, nato dodajamo moko in ovsene kosmiče. Oblikujemo male kapčke, ki jih pečemo kakih 15 minut v srednje vroči pečici; ko so svetlo rjave barve, so pečeni.

VROČA MEDENA LIMONADA

Limonin sok dodamo v vročo vodo in osladkamo z medom. Ta pijača je priznana domače zdravilo proti kašlju. Vendar se nam bo v vročih dneh odlično prilegla, četudi ne bomo prehlajeni.

MEDENA SOLATA

2-3 pomaranče, 2-3 grapefruits in med.

Prilava: Pomaranče olupimo in jih na kose razdelimo. Prav tako grapefruits olupimo in razrežemo na manjše koščke. Osladkamo z nekaj žlicami medu in medena solata je pripravljena.

Prilavna daljša jopica za naše matere. Pri igri se otrok vedno umaže in mamici bo dosti dela prihranjenega, če bo otrok preko puloverja imel tako oblačilce. Zaperja se zadržaj z gumbi in se lahko nosi tudi tako, da so gumbi spredaj

Žene, ki so zelo velike...

Po svetu konfekcija misli tudi na izredno velike žene (od 178 cm dalje). Med konfekcijskimi oblačili le redko najdemo kaj primerne za njih. Vedno so rokava prevelika in krilo ne sega niti kolen.

V Angliji so ustanovili društvo velikih, ki tudi pozorno rabi za ženska oblačila. Tako si visoke žene lahko izberejo sebi primerne obleke.

Kakšno garderobo si bo ustvarila res zelo visoka žena?

Prav vse kar najhne in debele ne smejo nositi, si lahko privoščijo.

Klobuki, ki jih nosijo, so širokokrajni in nizki. Če se vlagu so počez, oblačila naj bodo z velikimi barvnimi kontrasti.

Zvesti spremljevalci so jim športno, grobo pleteni puloverji, jopice s horizontalnimi linijami in širokimi pasovi.

Ker so velike žene navadno tudi bolj subljate, bodo skušale to ublažiti. Imenitno jim bodo pristajala dolgodlaka krana in široka krila.

Prav gotovo se dolginke ne bodo odločile za čevlje z 10 cm visoko petko. Modnih čevljev je kar precej na razpolago in boste tudi med nizkimi našli primerno obliko. Napaka velikih žena je, da želijo s svojo držo učinkovati

da bi bile videti manjše. Glavo stisnejo med ramena in hrbtenico skušajo nekako spodviti. Seveda to ni niti lepo niti zdravo. Prav gotovo bodo dobile povečane prsi in okrogel križ. Vemo pa, da sta to dve napaki, ki prav nobeno ženo ne polepiata.

Pri nas prevladuje mnenje, da je ogledovanje v ogledalu izguba časa in dokaz nečimernosti. Pa ni tako, saj je izgled obraza odvisen od tega, kako smo ga spoznali in kako

Zrcalce, povej mi...

Prav vse ženske se ogledujemo v ogledalu in ugotavljamo, da je dosti lepših žena in tudi, da je kafera, ki slabše izgleda. Ogledalo naj bo naš iskren prijatelj, zato si ga bomo tako namestile, da bo svetloba padala na obraz, ko bomo pred ogledalom: pravzaprav je tak položaj najboljši, ki pripomore, da odkrito spoznamo v ogledalu svoje napake: gubice okoli oči, nečisto kožo, utrujenost. Ličimo se tudi vedno tako, da bo obraz dovolj osvetljen. Tako nam bo uspelo, da bomo spoznale svoje pomanjkljivosti, saj za žensko velja temeljno načelo filozofov: spoznaj samo sebe. To že vemo, da se bomo za večerne prireditve za spoznanje močnejše naličile - vendar ne pretiravajte. Liči-

te se v dobro razsvetljenem prostoru. Če bi se lepašale v medlo razsvetljenem prostoru, bi se utegnile preveč naličiti in bi bile v svetlem prostoru videti kot lutke.

Če uporabljate za trepalnice tuš, boste pazljivo izbrale pravo barvo. Črnolasko in brinetke lahko sežejo po črnem tušu, medtem ko svetlolasko z rjavimi očmi po rjavem. Svetla dekleta z modrimi očmi si bodo izbrale siv odtenek in jim bo lepa pristajal.

Obrvi si ne mažite preveč, zakaj nič bolj ne izpremeni ženskega obraza kot premočno začrtana obrv. Cim očja je obrv, tem večje bo videti oko. Svetlolasko bodo uporabljale siv svinčnik za obrvi, črnolase ženske črnega in brinetke rjavega. Lahko

poskusite tudi tako, da kombinirate dva svinčnika in učinek bo prav dober.

Nahod

Smo že v nevarnem času, ko se kaj hitro prehladimo in smo nahodni. Kar hitro poskrbimo, da ne bomo vso dolgo zimo imeli sitnosti z dihalnimi organi. Napolnimo si kozarec z mrzlo in vročo vodo. V vroči vodi raztopimo žlico soli. Nato menjaje grgajmo. Se bolje je, če si skuhamo žajbljev čaj in ga grgajmo.

Da ne bomo nahodni, si bomo pripravili toplo vodo in jo osolili nato pa to vodo vsrknil skozli nos. Najprej skozli eno nosnico, potem pa skozli drugo.

MALI FILMSKI vrtiljak

FRANCIJA

Skupina uglednih francoskih »novovalovcev« je posnela filmski omnibus »Sedem naglavnih grehov«, ki sicer ni v celoti uspel, vendar pa je ves sila prijeten in zabaven. Po splošnem mnenju je najboljša epizoda »Poželenje«, ki jo je režiral Jacques Demy. Idejo zanjo je dal Roger Peyrefitte, je pa to lahkotno in hudomušno opazovanje dveh fantov (Laurent Terzieff in Jean-Louis Trintignant), ki ob prelistavanju reprodukcij Hieronima Boscha odkrijeta, da obstaja nekaj takega kot poželenje. Na drugi strani pravijo, da je najslabši »Napuh« Rogera Vadima, v katerem igrajo Marina Vlady, Sammy Frey in Jean-Pierre Aumont. »Zavist« je režiral Eduard Molinaro, glavno vlogo služkinje, ki želi postati filmska zvezda, in nato filmske zvezde, ki bi želela biti spet služkinja, pa je zaupal Dany Saval. Jean-Luc Godard si je v »Lenobi« izbral za le-

nuha Eddieja Constantina. V Chabrolovem »Pohlepu« igrajo loterijo za drago prostitutko gasivci Jean - Claude Pascal, Jean - Claude Brialy in Jacques Charrier. Scenarij za »Jezo« je napisal Eugene Ionesco, »Požrešnost« pa je režiral Philippe de Broca. Čeprav je v naslovu vsake zgodbe en greh, pa pravijo, da se v vsaki tare toliko grehov, da človek ne ve, katerega gleda.

Kmalu bo gotov tudi »Landru« Clauda Chabrola, za katerega je napisala scenarij Françoise Sagan. Čeprav gre za film o slovitem morivcu žensk, Saganova zatrjuje, da to ne bo film groze, ampak nežen film z rahlim mrtvaškim pridihom. »Res, da je ta mali mož ubil enajst žensk,« pravi, »toda bil je vesel in poln očarljivosti - Francoze je očaral. Njegovo ime danes vzbuja nasmešek in ne vzbudi studa. Vzroki njegove popularnosti so večni. Imel je uspeh pri ženskah, čeprav je imel več dlak na bradi kot na glavi. To je bila v resnici tista ponovna zmaga moške-

ga z ulice nad Tarzanom.« Morivca žensk Landruja igra Charles Drenner, med njegovimi žrtvami pa so Danielle Darrieux, Michele Morgan, Giuletta Massina, Hildegarde Neff, in Juliette Mayniel.

ZDRUŽENE DRŽAVE

Vrsti mladih režiserjev, ki se trudijo dati novo lice ameriškemu filmu, sta se pridružili še dve imeni. Ron Rice je pokazal v New Yorku »Tatu rož«, silovito delo brez dramske zgradbe, ki je polno simbolov in upornišva zoper konvencionalnost.

Bolj konkretnen je Rick Carrier s svojim filmom »Tujec v mestu«, ki ga je posvetil problemu Puertoricčanov v New Yorku. V njem je sicer melodramatično izredno nakopičil vrsto tragedij nad eno družino, vendar pa film odlikuje izredno močan prikaz španske četrti z razpadajočimi barakami, povsod razmetanimi smetišči in podganami in njenih do obupa v bedo potisnjenih prebivalcev.

Izredno zanimiv je tudi dokumentarec »Črni lisjak«. Režiser Louis Clyde Stoumen je deloma naslonil ta svoj film na srednjeveško ljudsko pripovedko »Lisjak Reynard« in skušal postaviti primerjavo med Lisjakom in življenjem Adolfa Hitlerja. Pri tem se je poslužil globinske tehnike in uporabil za to stare fotografije, filme in grafike. Ena največjih odlik tega filma je izredno uspešni komentar igravke Marlène Dietrich. Na splošno štejejo »Črna lisjaka« za enega najboljših ameriških filmov o nacističnem zverinstvu.

Med bolj uglaženimi, bolj hollywoodskimi filmi, ki trenutno nastajajo, pa je v marsikaterem pogledu zanimiv »Grdi Američan«. Gre za filmski prenos zelo brane in polemizirane knjige Ledererja in Burdicka, ki opisuje na primeru izmišljene dežele Sarkhan številne pasti in nesmiselnosti ameriške diplomacije in politike v Jugovzhodni Aziji. Glavna vloga v tem filmu bo po vrsti kostumskih vlog nudila Marlonu Brandu spet malo več prilike, da pokaže svoje igravske sposobnosti. Razen njega igrajo Sandra Church, Eiji Okada (»Hirošima«) in Brandova sestra Jocelyn. Film, ki so ga deloma sne-

Letos so v Sovjetski zvezi priredili Teden francoskega filma, v katerem sta se srečali tudi francoska zvezdica Marie-José Nat in sovjetska igravka Ina Gulaja

mali v Siamu, režira George Englund.

podjetje uresničila svojo zamisel o humorističnem obzorniku, ki se je porodila že lani.

SOVJETSKA ZVEZA

V beloruskih filmskih studijih je mladi režiser Valentin Vinogradov posnel film »Dan, ko mi je bilo 30 let«. V njem je načel mnogo problemov sodobnega človeka, kakor jih doživlja na svoj trideseti rojstni dan Svellana, ki bi rada pozabila preteklost in svojega prvega moža in se povsem posvetila prihodnosti. V glavni vlogi je zaigrala znana gledališka in filmska igravka Rufina Nifontova.

Azerbejdžanski filmski ustvarjalci so posneli film »Pripovedka o ljubezni« po legendi o nezpolnjeni ljubezni Lejle in Medžnuna. To je eno najlepših del iz zakladnice vzhodnega ljudskega pripovedništva, po kateri je v preteklosti segel in jo obogatil tudi veliki perzijski pesnik Firduzi.

DOMA

V iva film bo v sodelovanju z uredništvom »Pavilhe« posnel serijo kratkih dokumentarnih humorističnih filmov z aktualno tematiko iz vsakdanjega življenja. Filme bodo ponudili »Filmskim novostim«, gledali pa jih bodo najbrž tudi na televiziji. S tem je

Osnovno pravilo za uspeh pri filmu postaja vedno bolj pogosti prizori, ko igravke razkazujejo telesne čednosti

Na naših platnih

MINUTA ZA UMOR je poskus slovenske detektivke, ki jo je režiral Jane Kavčič. Ze sama (Nikoličeva) ideja o velemestnem podzemlju naše Ljubljane je, vsaj v taki obliki kot tu, zgrešena in predvsem skriva številne pasti. Tem se ustvarjalci filma niso mogli izogniti in so ob njihovem nezadostnem poznavanju zvrsti in premajhni zavzetosti prišli še bolj do izraza. Čeprav bodo nekatera znana igravka imena (Duša Počkajeva, Lojze Rozman, Janez Skof) marsikomu zadostovala, da si bo film ogledal, pa je »Minuta za umor« vendarle na žalost samo ponesrečen poizkus domače detektivke.

Duša Počkajeva v slovenskem filmu »Minuta za umor«

NEPREDVIDENO italijanskega režiserja Alberta Lattuada je vsekakor boljši del programa prihodnjega tedna. Čeprav je tudi to detektivka (upajmo, da bomo potem imeli nekaj časa mir pred tovrstnimi filmi!), pa jo gotovo odlikuje dobra režija in solidna igra Thomasa Miliana, Anouk Aimee in Raymonda Pellegrina. Čeprav bi temu filmu o domačem učitelju, ki ugrabi otroka, lahko očitali premajhno človeško polnost njegovih oseb, pa vsekakor drži, da je Lattuada dobil zanj lani na festivalu v San Sebastianu nagrado za režijo.

SIR CARMICHAEL CLARKE

«Ne, to je pa genialno!» je vzkliknil Poirot občeudovaje. «Med pisanjem pisma stoji pred njim steklenica z viskijem.»

«Tako nekako je moralo biti,» je nadaljeval Crome. «Prav gotovo se je že vsakomur od nas kdaj pripetilo, ko smo pisali, da smo nehoče kopirali listo, kar smo podzavesno zaznali, ker je stalo pred našimi očmi. Najprej je napisal White, potem pa 'horse' namesto 'haven'.»

Inšpektor Crome se je vozil z istim vlakom kot midva. «Tudi če bi jmel to neverjetno srečo, da se še ni nič zgodilo, si je morivec izbral Churston za svoje torišče in je zdaj tam, ali pa se je danes tam zadrževal. Eden mojih ljudi bo ostal do zadnjega trenutka pri telefonu, da mi takoj sporoči, če bi dospela kaka vest. Ko se je vlak že pomikal s perona, smo opazili moža, ki je tekkel ob vlaku in ob oknu našega kupeja poklical Cromeja. Croma je odprl okno in v voz je priletela majhna aktovka. Mož je zaostal. Crome je odprl aktovko, vzel iz nje listič in bral. Namršenih obrvi je pomelil listič Poirotu, ki je glasno prečital: sira Carmichaela Clarke so našli z razbito glavo, mrtvega.»

Sir Carmichael Clarke je bil — čeprav po mnenju javnosti ne posebno znan — vendarle dokaj poznana osebnost. Svoječas je bil znan specialist za bolezni grla, stopil pa je že pred nekaj časom v pokoj in je služil — dokaj premožen — le še svoji zbirateljski strasti. Zbiral je kitajski porcelan in keramiko. Nekaj let kasneje je podedoval po svojem starem stricu veliko premoženje, ki je njegovega konjička le še stopnjevalo. Imel je eno najlepših zbirk kitajskega porcelana in keramike. Sir Carmichael je bil poročen, pa brez otrok in je stanoval v vili, ki si jo je sezidal na obrežju v Devonshireu. V Londonu je zahajal le redko, večinoma le takrat, kadar je bila kaka razprodaja redkega porcelana in kitajske keramike.

Njegova smrt — po umoru mlade in lepe Betty Barnardove bo nedvomno postala največja časopisna senzacija za več let. Bilo je avgusta in bil je čas kislih kumaric.

«Prav je tako,» je pripomnil Poirot. «Morda bomo pa ravno s tem dosegli listo, česar z vsemi našimi, v tišini izvedenimi napori, nismo mogli doseči: Vsa dežela bo zdaj budno pazila na ABC!»

«Saj,» sem dejal jaz, «žal, ravno to hoče doseči!»

«Res je, toda morda bo to njegova poguba! Zadovoljen s svojim uspehom bo morda postal nepreviden... in to ravno upam, da mu bo njegova lastna bistroumnost stopila v glavo kot močno vino.»

«Kako čudno je to, Poirot,» sem dejal ves prevzet od hipnega domisleka. «Ali veste, da je to prva kriminalna zadeva take vrste, ki jo skupaj obdelujeva? V vseh prejšnjih zadevah je šlo — kako bi dejal — le za privatne umore.»

«Popolnoma prav imate, dragi prijatelj. Dolej sva morala vsako zadevo obravnavati od znotraj. Važna je bila zgodba žrtve. Vedno je šlo za vprašanje: Kdo je imel dobiček od tega umora? Kakšne možnosti so imele osebe iz najbližje okolice, da bi storile zločin? Tu pa imava prvič, odkar sva skupaj, pred seboj hladno-krven, neoseben umor. Umor od zunaj.»

Zgrozil sem se. «Strašno je to...»

«Da! Če pri prvem pismu sem vedel, da tu nekaj ni v redu, da je tu nekaj zabrisano... Z nestrpnost kretno roke je nadaljeval: «Nikakor ne smemo popustiti svojim živcem... Ta zločin ni nič hušji kot kak drugi...»

«Pač... o... pač!»

«Ali je huje vzeti življenje tujcu kot svojemu bližnjemu — človeku na primer, ki svojemu morivcu zaupa?»

«To tukaj je strašnejše, ker je blaznost...»

«Ne, Hastings! Ni strašnejše. Samo težje je.»

Nisem bil prepričan, toda Poirot je zamišljeno nadaljeval: «Pravzaprav bi se to moralo dati laže razkriti, ker je blazno. Zločin normalnega, prebrisanežga človeka bi bil bolj kompliciran. Tu pa — če bi le mogli najti vodilno misel...! Domneva, da gre za abecedno blaznost, ima tudi svoje šibke točke. Če bi našel vodilno nit, bi bilo vse jasno in preprosto...»

Prikimal je sam svojim besedam in vzdihnil. «Teh zločinov mora biti konec! Kmalu, moram odkriti resnico... Zaspiva zdaj, Hastings, jutri bova imela mnogo opraviti!»

Churston, ki leži med Brixhamom in Paingtonom in nasproti zelo obiskanemu kopaljšču Torquaiu, nekako sredi zaliva Tor, je bil pred desetimi leti samo neobljuden košček sveta, ki je v svojem nasičenem zelenju počasi padal proti morju. Enoličnost je prekinjal le tu in tam kak kmečki dom, samotni in pust. V zadnjih letih pa so začeli med Churstonom in Paingtonom mnogo zidati in zdaj je zemljišče precej na gosto posuto z enostanovanjskimi — — —

Sir Carmichael Clarke si je kupil približno hektar sveta na kraju, kjer je imel prost razgled na morje. Vila, ki si jo je dal zgraditi, je bila zidana v modernem stilu, bela kocka, kar prijetna na pogled. Razen dvoje mogočnih galerij, v katerih je namesil svoje zbirke, vsa stavba ni bila kdove kako velika.

V Churston sva prišla nekako ob osmih zjutraj. Inšpektor krajevne policije naju je pričal

koval na kolodvoru in naju obvestil o dogodkih.

Sir Carmichael Clarke je imel navado vsak večer po večerji iti še malo na sprehod. Ko je policija — nekaj po enajstih — pozvonila pri njem, se še ni vrnil. Ker je hodil vedno isto pot, ni trajalo dolgo, da je našla patrulja njegovo truplo. Smrti je povzročil udarec s težkim predmetom po zadnji strani glave. Ob truplu je ležal, s hrbtom navzgor, vozní red ABC.

Kmalu po osmi uri smo dospeli do vile. Odprl nam je star služabnik. Njegove tresoče se roke in prestrašeni obraz, vse je kazalo, da ga je nenadna smrt gospodarja globoko pretresla.

«Dobro jutro, Deveril,» je pozdravil inšpektor.

«Dobro jutro, mister Wells!»

«Ta gospoda sta iz Londona, Deveril.»

«Prosim, gospodje, kar vstopite!» Vodil nas je v podolgovato jedilnico, miza je bila pogrnjena za zajtrk. «Obvestil bom Mr. Franklina.»

Nekaj minut kasneje je vstopil v sobo visokorasel, svetilolasi gospod, močno zarjavelega obraza: Franklin Clarke — edini brat umorjenega. Nastopil je energično prav kot mož, ki je navažen težavnih okoliščin.

«Dobro jutro, gospodje!»

Inšpektor Wells nas je predstavil. «Kriminalni komisar Crome od Scotland Yarda, M. Hercule Poirot in — eh — Mr. Hastings.»

«Hastings,» sem hladno popravil.

Franklin Clarke je vsakemu od nas slisnil roko in pozdrav spremljal s prodornim pogledom.

«Ali vas smem povabiti k zajtrku?» je vprašal.

«Zadeva bi lahko obravnavali med jedjo.» Medtem ko nam je izvrstno teknil res odlični zajtrk, je začel Franklin Clarke: «Inšpektor Wells mi je včeraj pomagal orisati v velikih potezah stanje — in reči moram, da je vse skupaj najbolj

fantastična zadeva, ki sem jo kdajkoli srečal. Ali je res, inšpektor Crome, da je moj brat žrtev blazneža, tretja žrtev in da je vsakokrat ležal ob truplu vozní red ABC?»

«Res je vse tako, Mr. Clarke.»

«Toda čemu? Kaj si obeta morivec od takega umora — pa naj bo še tako nagnjen k nenormalnosti?»

Poirot je kimaje prireditil. «Naravnost v sredo ste zadeli s tem vprašanjem, Mr. Clarke.»

«Pri trenutnem stanju zadeve nima mnogo smisla spraševati po vzroku,» je dejal Crome. «Motiv je v tem primeru skrb zdravnika za duševne bolezni, čeprav bi smel trditi, da imam tudi jaz nekaj skušenj z blaznimi zločinci in da so njihovi motivi navadno sila nedostopni. Po tem hrepenijo, da bi se dokopali do veljave, da bi vzbudili pozornost — skratka, da bi bili Nekdo, namesto Nikdo.»

«Ali je to res, Mr. Poirot?» je vprašal Clarke neverjetno. Inšpektorju Cromeju ni bilo nič kaj prav, da se je obrnil na starejšega in je nejevoljno namršil čelo.

«Popolnoma res!» je odvrnil Poirot.

«Vsekakor pa tak človek ne more ostati dolgo skrit,» je dejal zamišljeno Franklin Clarke.

«Mislite? O, ti ljudje so zelo zviti. In ne pozabite tudi, človek te vrste je navadno čisto nepomemben, po videzu navadno spada k ljudem, ki jih preziramo, ignoriramo ali celo zasmehujemo.»

«Ali mi ne bi hoteli dati nekaj podatkov, Mr. Clarke,» se je vmešal Crome v pogovor.

«Rad.»

«Vaš brat je bil včeraj zdrav in dobre volje kot navadno, ne? Ali je prejel kako nepričakovano pismo? Ga je kaj vznemirilo?»

«Ne. Mislim, da je bil čisto tak kot navadno.»

«Torej niti potr niti zaskrbljen?»

«Oprostite, inšpektor, tega nisem dejal. Potr in v skrbeh, to je bilo navadno stanje pri mojem ubogem bratu.»

«Kako pa to?»

«Najbrž vam ni znano, da je moja svakinja, lady Clarke, hudo bolna. Naravnost povedano in čisto med nami, boleha za neozdravljivo novotvorbo in ure njenega življenja so štete. Njena bolezen je mojega brata zelo potrla. Ko sem se pred kratkim vrnil s poplovanja me je pretreslo, ko sem ga videl, kako se je spremenil.»

Poirot je nenadoma vprašal: «Denimo, Mr. Clarke, da bi našli svojega brata na vznožju brega nevarno ranjenega od strela ali celo ustreljenega in bi revolver ležal poleg njega... Kaj bi bila vaša prva misel?»

«Odkrito povedano: samomor,» je odgovoril Clarke.

«Zopet!»

«Kako?»

«Menim le: tu se spet nekaj ponavlja.»

«Vsekakor to ni bil samomor,» je pripomnil nekoliko ujedljivo Crome. «Vaš brat, Mr. Clarke, je imel navado iti vsak večer na sprehod, kakor slišim. Vsak večer?»

«Če je močno deževalo, seveda ne.»

«In je vsakdo tu v hiši vedel za to?»

«Samo po sebi umevno!»

«In izven hiše?»

«Ne vem prav, kaj mislite z 'izven'. Vrinar je najbrž tudi vedel, za gotovo pa ne morem reči.»

«Pa v vasi?»

«Natanko vzeto, vasi sploh ni. V Churstonu imamo sicer pošto in nekaj kmečkih hiš, vasi pa pravzaprav ni in tudi ne prodajalca.»

«Tujca, ki bi se potikal tod okoli, bi najbrž lahko zapazili?»

«Nasprotno! Avgusta tu kar mrgoli tujcev, vsak dan jih pride mnogo iz Brixhama in Torquaya z avtomobili, avtobusi, peš. Obrežje Broad-sandsov je zelo obiskano, tudi zaliv Elbury je priljubljena izletna točka za piknike v zelenem. Zeleni bi, da bi ljudje hodili kam drugam. Nimate pojma, kako lep je ta košček zemlje in kako miren meseca junija in v začetku julija.»

«Torej ne verjamate, da bi se tujca lahko zapazilo?»

«Ne, razen, če bi se prav opazljiva obnašal — kot blaznež.»

Mladi bravci nam pišejo...

Prav veseli smo bili, ko smo takoj po našem obisku v pionirski knjižnici v Kranju dobili kar celo vrsto prispevkov. Pionirji so nam resnično dokazali, kaj zmorejo!

Pionirji iz literarnega krožka so nam poslali pesnice in zgodbe, ki jih danes objavljamo. Pa tudi mladi umetniki iz likovnega krožka so se odzvali našemu vabilu in nam poslali prav lepe izdelke. S tem so nam prav zares pokazali, da so že pravi mojstri. Kar pogledate si sliko, ki jo je izdelal Lado Arezanovič, pa povejte, kaj menite o njej. Prav gotovo pa je tudi med vami kdo, dragi mladi bravci, ki bi znal narisati kaj lepega. Če se boste opogumili in nam poslali svoja dela, bomo prav gotovo našli kaj primerne in objavili v "Mladi rasti".

Mladi vedež Ali že veste

- da je droplja naša največja močvirna ptica. Je zelo zvlta in plaha. Meso mlade droplje je užltno, meso stare pa je treba najprej omečati. Droplje živijo tudi pri nas, največ jih je okrog Obedskega močvirja.
- da je dren sadno drevo, ki prvo cvete. Ima majhne rumene cvetove in cvete že v marcu, še preden ozeleni.
- da hmelj izvira iz Srednje Azije in se za pridobivanje piva uporablja od 12. stoletja. Hmeljev prah se imenuje lupulin.
- da je hitrost zvoka v raznih sredstvih različna, v vodi je večja kot v zraku, še večja pa je v zemlji, lesu in železu.

Od kdaj ljudje drsajo?

Drsanje se je gojilo kot šport že v davni pri severnih narodih. V začetku novega veka se je razvilo na Nizozemskem, kjer so bile drsavke važne "prometno-sredstvo". V davni se v kamni dobi se uporabljali koščne drsavke. Prvi napredek pa je bil dosežen v začetku novega veka, ko so iznašli lesene (podložene z železom).

Današnje jeklene drsavke so izumili v Ameriki l. 1850. S temi se laže izvajajo figure na ledu. Pri nas je drsanje predvsem v Ljubljani, Zagrebu, Celju, Sisku in Križevcih eden najstarejših športov. V Sloveniji je bilo prvo drsalnišče urejeno v Ljubljani leta 1860, v Zagrebu pa je bilo 1874 ustanovljeno prvo dosajno društvo. Mednarodna zveza je bila ustanovljena šele leta 1891.

Moja Katka

V. Kaznova-na begunka

V deželo je pritisnil jesenski mraz. Sutraja slana je od dne do dne močnejše pobelila poljane in gozdove, med katerimi je kraljeval ljubljanski Rožnik. V opoldanskem soncu, ki je pregnal nadležno in dnušo barjansko meglo, se je prazlično leketal in se smehljaj starinski — vendar beli — Ljubljani. Veselo je bil razpoložen, ko se je grel v božajočem sončnem zlatu. Polovica je zidela in žarela, zapadna stran pa je bila odeta v prozorno rmenkasto — rožasto taničo, ki je mestoma prehajala v labno zelen pajčolan, v katerega so bile posajane vijoličasto-zelene lise

— poslednji pozdravi zapoznelega poletja...

Občudoval sem in v mislih božal to prečudno podobo in mimogrede pozabil odzdraviti Katki, svoji ljubljenci, ki je prihitela — kakor običajno — nasproti in sedla na mojo levo ramo. Vljudno je pozdravila »Kav-kav!« Pozdrav pa se mi je zdel ta dan nenavaden, da, celo — tuž...

»Kav, Kav!« je nepričakovano odrezano zapela, nato je sledil zategnjen bolesten klic »Kamm... kam... Kamm!« in nemirno prestopicanje. Venomer se je Katka tudi ozirala proti zvoniku protestantske cerkve, nad katerim je krožila ogromna jata kavk, ki so pred poletom na jug v slovo pošiljale Ljubljani poslednje pozdrave.

»Kav! av! Kam... kam...

Kav! Kav!« je odgovarjala moja Katka in nemirno udarjala s krili.

»Le kaj ti je danes, ti moja črnubka!« sem vprašal in pomolil ljubljenci desnico. Malomarno se je poslužila uslužnosti, nalahno je zakavkala, udarila s kljunom o dlan in se nepričakovano dvignila v značne višine — poletela je k poslavljajoči se jati kavk...

»Katka, Katka, črnubka! Vrnij se!« sem klical, odziva pa ni bilo...

»Odletela je k svojcem,« se je oglasil za hrbtom moj oče. »Tudi tako je prav! Pribravnjena bo jezica; ti pa boš imel manj dela!«

»Očka, glej mojo kavkico! Na pomoč kliče! Sliši njen žalosten klic: Kamm... Kamm... Kamm!« sem odgovarjal in kazal s prstom proti trem, petim, devetim kavkam, ki so se zaganjale v mojo ljubljenco in s svojimi kljunu darjale po njeni nedolžni glavi, da je perje odletavalo na vse strani. Bojni

kriki: »Kav! Kav! kav, kav! o spremiljali napad, vmes pa se je slišal pojemajoč in proseč glas moje Katke: »Kamm... Kamm... Kamm... Kaj kmalu je za tem bojem omahnula in padla v divjino, ki se je takrat bobotila med cerkvo in Kolizejem. Pohitel sem na kraj, kjer je obležala moja Katka. Pohval sem sivato: dva curka, temno rdeče krvi sta zalepila sirotine veke, tretji pa se je usedel vzdolž kljuna nezavestne ljubljence.

»Očka, saj bo okrevala!« sem stisnil ves prestrašen iz sebe.

»Dobra žala je bila to za tvojega črnauza,« je odrezavo pripomnil oče in nasmejano dodal: »Danes so utepli Katki v glavico — le pogledj, kako temeljito je devetorica krivikov opravila svoje delo! — da je za njih tujka, da one tujeve ne trpijo v svojem zboru! Zdaj se bo, tvoja Katka — končno! — zares udomačila...«

VACLAV DRŽAJ

Arezanovič Vlado: »Pokrajina«

Iz centra za likovno vzgojo v Kranju

Od Morsejevega telegrafa do radia

Od Morsejevega telegrafa do radia ni preteklo niti sto let. V tem razmeroma kratkem času so odkrili na tem področju veliko več kot v več tisoč letih pred tem.

Pred nekaj več kot sto leti je ameriški iznajditelj Samuel Morse dokončal prvo telegrafsko linijo med Washingtonom — prestolnico ZDA in Baltimoreom.

30 let kasneje se je v Filadelfiji pojavila prva — sušena igračka — ki govori. To je bil v resnici prvi telefon, ki ga je iznašel Graham Bell.

Medtem ko se je po prvem Morsejevem telegrafu lahko preneslo 60 do 70 črk, danes lahko prenašamo do 600 črk na minuto. In medtem ko so

za telegraf in telefon potrebni vodi, za enega najmlajših in najpopolnejših izumov — radio — ni potrebno niti to. Teslove zamisli o brezžični zvezi sta uresničila ruski znanstvenik Aleksander Popov in italijanski strokovnjak Marconi.

Toda nasproti Popovu in Tesli, ki je imel leta 1896 v bližini New Yorka majhno radio postajo, s katero je opravljal brezžične prenose na daljino 35 km in več, je Marconi povezal odkritja svo-

jih predhodnikov in jih objavil kot odkritje — brezžični telegraf. Zavedal se je, da prihodnost telegrafa ni odvisna le od znanstvenikov in inženirjev. Za radio-telegraf je potreben denar. Marconi je takoj uvidel, da na domačih tleh ne bo mogel uspeti. Zato je odšel v Veliko Britanijo, kjer se je lahko uveljavil in leta 1897 patentiral svoj izum.

Kralj gozdov

To se je zgodilo že pred davnimi, davnimi časi, ko so živeli še palčki, vile in kralji.

Tako je živel tudi kralj gozdov, ki je vladal vsem gozdom na svetu. Le veter mu ni hotel biti pokoren. Ta kralj je imel svoj gozd nekje pod goro Peco.

Nekoč je prišel s Koroškega siromašen kmet in si hotel nasekati drv. Kralj je ukazal palčkom, naj gredo ponj in ga vržejo v ječo. Tako se je tudi zgodilo in revež je tam premišljeval, kaj je z njegovo ženo in otroki.

Ko je veter za to zvedel, je zapihal čez goro in povedal ljudem o nesroči ubogečega kmeta. Kmalu se je našel med Koroški fant, ki se je napolil v gozd, da bi rešil siromaka. Tudi njega so na kraljev ukaz ujeli palčki. Med potjo v ječo je vzel fant iz žepa dva kresilna kamna in palčkom zažgal brade. Palčki so se razbežali, junak pa je rešil reveža. Oba sta si nabrala veliko zla in se vrnila v vas. Od listega časa si lahko vsak naseka drv in hodi po gozdu s pesnjico in veselim srcem. J JERAJ iz centra za estetsko vzgojo v Kranju

ODMOR NA VRHU

— Halo vi spredaj pohitite, tudi mi imamo fotoaparate...

SODOBNO

— Draga, moram ti takoj povedati, da ne znam kuhati.

ZAKON IN KUHINJA

— Prenehaj že godrnjati... Ze pr poroko sem ti povedala, da v kuhinji ne zmorem velikol

PRVA LJUBEZEN

— Peter, priseži, da sem ti prva ljubezen!

MOČ NAVADE

Zaradi kaljenja javnega miru boste plačali pet tisoč dinarjev kazni!

CASI SE SPREMINJAJO

— Ko smo bili novoporočenci si me zbudil s poljubom...

PRVI PREPIR

— Ker mi vedno prigovarjaš, da nisposliti. Vem za nekega slikarja, ki česar ne delam, sem se sklenila za-išče model.

Križanka št. 64

1	2	3	4	5	6
7					
8				9	
10				11	
12			13		
			14		
15					

Križanka je magična, zato velja prva številka za opis vodoravno, druga pa za navpično:

1., 1. igra z žogo, v kateri je bilo pred nedavnim svetovno prvenstvo z udeležbo Jugoslavije, 7., 2. čevljarstva potrebščina, 8., 3. ime slovenskega publicista Zupanciča, 9., 14. avtomobilska oznaka Grnjilam, 10., 4. zofa brez naslonjala, 12., 5. avtomobilska oznaka Jamajke, 13., 11. pristanišče na arabskem polotoku, 14., 9. vrvež, prerivanje, 15., 6. fotografski objektiv.

Rešitev križanke št. 63

Vodoravno: 1. nogomet, 7. okovi, 8. goba, 9. nb, 10. ovacija, 12. mi, 13. Irak, 14. Njasa, 15. tobakar,

dokumentl • dokumentl • dokumentl • dokumentl • dokumentl • dokumentl • dokumentl • dokumentl • dokumentl

Jaz, teta in brat smo se v vasi odcepili in pobegnili, kajti orožniki so še vedno stali pred prodajalno. Stric, mama in babica pa so odšli. Domov nisem šel, ker so bili še v prodajalni, zato sem stopil k sosedu in počakal. Ko so odšli, sem stopil domov. Mama je bila brez rokavic, babica tudi, in opoldne niso jedli, čeprav je bilo že kuhano in je zunaj tako hladno. Pri kosilu sem videl, da se bliža orožnik, ki je bil poprej pri nas. Stekel sem v polje in proč, ker sem mislil, da prihaja po nas. Na polju sem sklenil iti v sosednjo vas in počakati, dokler ne pojdejo proč, in odšel sem. Šel sem in videl, da gre orožnik v isto smer kot jaz. Zbežati nisem več mogel, ker me je videl, vdal sem se v usodo in snel samo trak, da me vsaj ne bi spoznal že od daleč. Ko sem prišel v vas, sem mislil, da me bo srčna kap, tako prestrašen sem bil; odšel sem naravnost skozi vas. Na drugem koncu vasi sem spet srečal tega orožnika, ker ni šel za menoj, temveč po drugi poti. Vendar me ni pogledal. Vsakdo si lahko predstavlja, kako sem se bal. Odšel je mimo, jaz pa domov. Blizu hiše sem zagledal, da stoji pred njo vprega, in odšel k sosedu. Sosed mi je povedal, da vsi Židje odmetavajo sneg, mama tudi. Stopil sem ven, da bi videl, če je voz že odpeljal, in opazil, da vsi odmetavajo sneg pred našo hišo, in nisem šel domov. Medtem ko sem tako sedel, je prišel neki

deček in dejal, naj odidem ven, ker gredo skozi vas orožniki. Odšel sem k drugemu kmetu in tudi ta mi je dejal, naj grem ven, pa nisem šel. Kasneje sem stopil na dvorišče in videl, da se orožniki na vozu peljejo proč, in odšel takoj domov. Zvečerilo se je že, vsi so bili že doma in pripovedovali smo, kaj smo danes doživeli. Orožniki so zjutraj vprašali mamo, kam smo odšli, kasneje pa so pozabili na nas. Izvedel sem, da so nekega Žida zvezali in odpeljali na orožniško postajo, dva druga pa so zaprli in ukazali, da morata plačati 100 zl., pa ju bodo izpustili, zanju je jamčil schulze in so ju pustili. Takoj sem se oblekel in odšel tja, da bi zvedel, kaj bo s prvim. Ko sem prišel tja, ga ni bilo več, privezali so ga na sani, moral je teči za njimi in morda ga bodo ustrelili, kdo bi vedel. Ves večer smo potirli posedali in razmišljali. Koliko sovražnikov preži na uboge kunce. Šele pozno zvečer je prispel očka z moko.

16. JANUAR — Ponoči je prišel očka od onega, ki so ga odpeljali;

očka naj bi mu svetloval, toda kaj naj mu reče. Danes smo se vsi zbrali pri odmetavanju snega. Ko smo ga odmetavali, je prišlo dekletce iz Gorne z listkom. Na listku je pisalo, da so enega od obeh, ki so ju večeraj odpeljali, ustrelili in kdo ve, če ne prav Zida, kajti drugi je bil Poljak. Njegova sestra se je odpeljala v Bielin, da bi kaj izvedela. Po kosilu sem odšel v trgovino, da bi kupil žarnico. Med potjo domov sem se ustavil pri

nekem Židu. Ko sem vstopil v hišo sem videl, da so vsi objokani, takoj sem uganil, da so ustrelili tistega fantja. Povprašal sem z nekaj besed in zvedel, da je res in da so ga pokopali v nekem gozdiču. Privezan je bil na sani in ko ni mogel več teči za njimi in so ga sani vlekli za seboj, so ga ustrelili, tako žalostna usoda ga je doletela. Doma sem jim povedal to novico, lahko je uganiti, da je niso bili veseli. Proti večeru je prišel k nam schulze... — Očka je kupil malo vodke in skupaj sva pila, ker je bil premražen... Schulze je dejal, da je treba vse Žide postreliti, ker so sovražniki.

Ako bi hotel napisati le del tega, kar je povedal pri nas, ne bi zmoget... Danes smo spet odmetavali sneg in občinski sluga je nadzoroval Žide.

17. JANUAR — Mislim sem, da danes ne bodo odmetavali snega, toda kje neki. Po takšnem težkem dogodku in izgubi sil smo morali stati zunaj na hudem mrazu in odmetavati sneg.

18. JANUAR — Zgodaj zjutraj sem odšel k vaškemu schulzeru, kje naj pometamo sneg, toda schulze ni ničesar ukazal, ker ni snega.

19. JANUAR — Po zajtrku sem odšel z bratom mlet rž na ročni mlin. Med povratkom sva videla, da Židje v bližini odmetavajo sneg pod nadzorstvom občinskega sluga. Občinski sluga nama je takoj ukazal, naj greva odmetavati sneg. Tako dolgo smo morali delati pod njegovim ukazom, dokler se ni vrnil schulze, ki je zgodaj odšel na občino. Ob štirih se je pripeljal nazaj, se ustavil in odšel v prodajalno, občinski sluga pa za njim. Ko je občinski sluga prišel iz prodajalne, nam je ukazal, naj se postavimo v dve vrsti, položimo lopate na ramena in odkorakamo navkreber. Dejal je, da mu je tako naročil schulze, in morali smo poslušati. Peljal nas je na vrh hriba, kjer je najhladnejše in snežni metež, in nam ukazal, naj delamo, sam pa odšel v neko hišo; delali naj bi do sončnega zahoda.

DNEVNIK
David Rubinowicza